

GAZDASÁGI LAPOK

49. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Deczember 3.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsquai Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Szarvasmarhákra és sertésekre, ugymint birtokok eladására és hasonbérletére vagyis ezeknek közvetítésére

ügynöki és alkuszi

üzletet nyitottam **Kolozsváron (Fellegyári-utca 106. szám alatt)** szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól teljes tisztelettel

Bedőházi Pál

ügynök és alkusz.

Eredeti „OTTO“ motorok

DIESEL-nyersolajmotorok

Benzinmotorok

Benzinlokomobilok

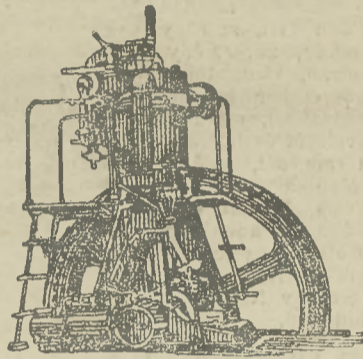
Teljes cséplőkészletek

Hűtő- és jéggyártógépek

Langen és Wolf
mótorgyár

Budapest, VI., Váci-körút 59.

Műhely: IX., Mester-utca 31.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóhereséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kéveköto-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecska-vágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

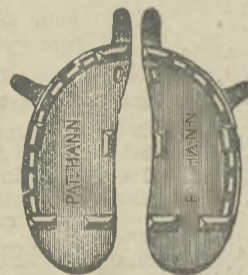
HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-

tosan ezen jegyre, mert

patkóink minden tekin-

tetben utolérhetlenek!

Rendes csülöpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és háttas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rudvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Sertés-eladások és vételek

zöltetaek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

legjobban és legpontosabban eszköz-állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári szerződés bérpalota.)

Telefon 97 05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

MEGJELENT

KODOLÁNYI-féle 1912. évi

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

teljesen átdolgozva és kibővitve, sulyra nézve könnyebb s így tényleg zsebben hordozható.

52-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 korona 25 fillér. Utánvétellel küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a **GAZDASÁGI LAPOK** kiadóhivatalában, Budapest, IV. ker., Muzeum-körút 7. szám.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. *****

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Gazdatiszti

állást keres, nős, keresztény, 33 éves, elméletileg és gyakorlatilag teljesen képzett gazdatiszt. Személyes bemutatkozásra jelentkezhetem. Szíves ajánlatokat kér. Baráth intéző Szilágykövesd posta Sármaság.

Intézői

vagy hasonló állást keres 37 éves nős kiscsaládu egyén, ki évekig önállóan kezel Erdélyben nagyobb szőlőgazdasággal egybekötött középirtokot. A gazdaság minden ágában jártas. Magyar, német, román nyelvet bírja. Nyug. lovas tiszt. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „1061” szám alatt.

Földmivésiskolát

jeles sikerrel végzett 19 éves egyén, gazd. irnok, gyakornok, vagy ezekhez hasonló állást keres azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban 1063. szám alatt.

30 éves, ref. vallásu,

egészséges, szorgalmas gazda, ki jeles eredménnyel végezte a földmivésiskolát, több évi szolgálati gyakorlata van, nagyobb gazdaságban, szerény feltételek mellett állást keres január 1-i belépésre, mint ispán (kisebb birtokra mint önálló gazdaságvezető is menne, jelenleg, 700 holdas birtokon vagyok). Szíves megkereséseket kér: Fehérgyarmat, p. hely. (Szatmár m.), Csombor Mihály, gazd. ispán.

Földmivésiskolát

végzett, róm. kath., 34 éves, kiscsaládu egyén, 8 évi gyakorlati utóúvra állást keres. Beszél magyarul, szerbül és tótul. Kovács Ferencz, Vác, Máriaudvar.

Főkertész,

43 éves, a kertészet minden ágában jártas, 28 évi gyakorlattal bír, ugymint: diszkertészet, gyümölcsészet, konyhakertészet, hajtás és speciál koniferiák nevelését, elvállal haszonkertészet, faiskolarendezését, bel- és külföldi bizonyítványokkal rendelkezik, 1912. január 1-re alkalmazást keres uradalomban, furdónél vagy erdészetnél. Czim Bohyevicz József, Füzér-Kajata, u. p. Füzér-Komlós, Abauj m.

Földmivésiskolát

végzett, 24 éves, ág. ev. vallásu, nőlen, fiatalember, a ki már a katonai kötelezettségnek eleget tett, a méneskarnál mint altiszt szolgált, gazdaságban megfelelő állást keres. Szíves megkeresést kér Albertszky István, Tiszaföldvár, Jásznagykunszolnok m.

Gazdatiszti

állást keres, földmivésiskolát és kassai tanintézetnél gazdatiszti vizsgát végzett, 32 éves, róm. kath. vallásu, nős és családú, 14 évi önálló nagy gyakorlattal, egy a kül- mint a belterjes gazdálkodásokról, január 1-ére állást keres. Czim Sántha László, Tarczal.

Betöltendő állások.

A röjtöki

uradalom részére kerestetik jan. 1-ére egy irodatiszt. Megkívánatik kereskedelmi iskolai végzettség, a magyar és német nyelv bírása szóban és írásban és irasság a levelezésben és számvetelben. Fizetés havi 100-120 korona, lakás, fűtés és világítás. Fiatal, nőlen pályázók, kik szokva vannak a falusi élethez, küldjék be pályázatukat bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek, báró Berg Miksa ur intézőségéhez, Bójtók, u. p. Fertőszentmiklós.

Gazdatisztet

azonnali belépésre keresek, ki a legintenzívebb gazdaság minden ágazatát kitünően érti, szerény igényű, kiscsaládu, keresztény, 35-50 éves, józan, szorgalmas, erélyes, önálló ember legyen, értse a tejjgazdaságot, mindenféle jószág nevelését és tartását, csukorrépa termesztését, szőlők ellenőrzését. Megbízható egyének örökös állás, 15-20 ezer korona szükséges óvadékként, mely tehenészetbe lesz befektetve. Ajánlatok dr. Káldor Jenő ügyvédhez, Szécsény, Nógrád m. küldendők.

Gazdasági segédtsizt

1912 jan. 1-i felvételre kerestetik. Német nyelv okvetlen szükséges, egy tót nyelv igen megkívánatik. Havi fizetése 120 K, azonkívül szabad lakás, világítás és kiszolgálás. Folyamodványok gróf Mailáth uradalom igazgatóságának, D. Miholjáczi címére benyújtandók.

Gazdasági ellenőr.

Földmivésiskolát végzett, katonai kötelezettségének eleget tett, nőlen, ker. fiatalember kerestetik 1912. év márczius, esetleg április hó 1-én történő belépéssel, mint munkavezető vagy ellenőr. Évi fizetése: 500 kor. élelmezés, egy-szobás lakás és tüzelő. Pályázni szándékozók bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek, forduljanak a Jászágigazgatóságához, Dégh, Veszprém megye.

Segédtsizt

okleveles, pár évi gyakorlattal felvétetik. Kezdő fizetés 600 kor. és mosásán kívül teljes ellátás. Állás azonnali is elfogadható. Macsi uradalom tisztartósága, Macs. (Debreczen mellett.)

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes czimékkel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Keresteknek

intéző, több gazdatiszt, segédtsiztek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehenészek, gyakornokok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb lvasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Szőlő-kötözőfonál

jobb és olcsóbb mint a raffia,

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutá-
***** nyosabban a *****

FISCHER-féle

zsák- és ponyva-gyárban,

BUDAPEST, V., Nádor-utca 31-33. sz.

szerezhető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyva-gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsoző-intézet.** — Manilla-zsinegek, kévekötelek, lópokrócok. Tessék ajánlatot kérni.

GAZDÁK figyelmébe!

= 50% =
olcsóbb,

M. Kir. szabad. 12321-900 A. 905.

mint bármely más világító anyag a

pyroleum

világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinhető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab

BUDAPEST

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Alapítottat 1872.

Telefon 46-12.

Ziska József

utóda

ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyáros. Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI. Eötvös-utca 44. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérlegű, tizedes és százados, valamint gazdasági szekér, hid és marhaméregit. A budapesti, fumei és győri gabonabiztosok szállítója, ugyancsak számtalan nagy gözmalom és uradalom szállítója. Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becséreltetnek és kaphatók megbízható állapotban. Javítások elfogadottnak és pontosan eszközöztetnek. Kívánatra uradalomba is küldök szerelőt.

22023/1911. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szt.-Miklós országos vásár

f. é. deczember hó 14-től bezárólag deczember hó 18-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra deczember hó 14-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve van megengedve.

Temesvár, 1911. november 15.

A városi főkapitányságtól:

Reé Ferencz, főkapitány.

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Öszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában NAGY-BECSKEREKEN

Angliából hozott teli-
vér fajtisza legelső
rendű állatok:

Hófehér óriási nagy angol emdeni liba, him 25 K, tojó 25 K.

Hófehér óriási nagy pekingi kacsa, him 10 K, tojó 8 K. Hófehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojó) him 10 K, tojó 8 K.

Hófehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K. Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

ÁLLAMI NAGY ARANYÉRE W. Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitűntetések. **Kitűntetések:** Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Berlin, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szőba, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Fajtiszaságért jótállás.

Birtok-eladást, vételt

törlesztéses jelzálog és egyéb kölcsönöket a legkülönösebb feltételek mellett folyósítatunk. Megbízóink részére birtokokat vételre, bérleteket azonnali vagy későbbi átvételre keresünk és ugyanilyeneket ajánlunk. Ajánlunk és szállítunk prompt vagy kötésre: mindenféle gazdasági czikkeket, u. m.: műtrágyát, erőtakarmányokat, szennet, gazdasági gépeket és eszközöket, olajat, kenőcsöt, vegy- és gyógy-szereket jutányos árban, kedvező fizetési feltételek mellett

kartellen kívül.

Kívánatra ajánlatokkal szolgálunk.

„ORSZÁGOS HIRADÓ”
kiadóhivatala.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. sz.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak

jármos ökrök, tinók,

sértések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett, gyorsan és jutányosan, direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. szám alatt.

Telefon 311. Interurban.

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ MOTOROK

és LOKOMOBILOK.

ÜZEMKÖLTSÉGEK.

NAGYSÁG SZERINT 1½-2 fillér

ÓRÁNKÉNT és LÓERŐNKÉNT. NINCS ROBBANÓ-

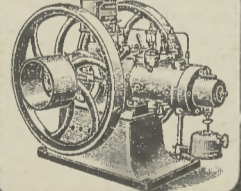
és TŰZ-VESZÉLY! -MINDEN PÉNZÜGYÖRI

ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST,

V. VÁCI-KÖRUT 76.

HONI GYÁRTMÁNY!

Pannonia Szállóda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

A fő- és székelyországi jelenleg leg-
kényelmesebben berendezett szálló-
ház, legkényelmesebb étkező-termei.

Lovak

télen sikos utakon is megtartják munkaképességüket a Leonhardt

védjeggyel ellátott eredeti-H-sarkok által.

Az eredeti-H-sarkok minden tekintetben régóta beváltak és használatban a legolcsóbbak.

Baromfivész ellen

csak egyszer próbálja meg a baromfi pirulákat

legbiztosabb szer a szárnyasok elhullása ellen 1 doboz ára 1 K

50 fillér, 10 doboz 10 Korona használati utasítás mellékelve,

8 év óta kipróbált szer.

Gyár és szétküldés

Szent Ilona gyógyszerár

Üllő (Pest mellett).

Diszbokrok, készlet 100,000 drb

fajban, az én választásom szerint 100 drb 36 kor., 1000 drb 340 kor., 10,000 darab 1800 kor., a vevő összeállítás szerint árjegyzéki áram érvényesek, amit gratis küldök. 3000 kőriska 4-5 évesek 3-4 méter magasak száza 40-60 korona. Krebs Zoltán faiskolója Szarvason. Tessék árjegyzéket kérni.

22023/1911. sz.

Kitünő minőségű

hegyi széna

3-4 vagon eladó ab Élesd állomás. Feles-

tartásra szarvasmarhát, téli legelőre juho-

kat, sertéseket elvállalunk. Ajánlatok

Kovács János gazd. irodája czimére:

Nagyvárad, Uri-utca 11. szám küldendők.

22023/1911. sz.

Tehenek terméketlensége

legtöbbsnyire a ragadós hüvelyhurut következménye. Ezen

betegség ellen kiválóan óvakodhatunk az olcsó, gyorsanható

és szagtalan „Bissulin” alkalmazásával. „Bissulin” csak állat-

orvosi receptre kapható. A kezelés kellő eredményére csak

akkor számíthatunk, ha az állatorvos rendelkezéseit pontos-

san betartjuk. — Nyomatványok díjmentesen kaphatók

H. Trommsdorff, vegyészeti gyárából, Aachen.

22023/1911. sz.

Tehenek terméketlensége

legtöbbsnyire a ragadós hüvelyhurut következménye. Ezen

betegség ellen kiválóan óvakodhatunk az olcsó, gyorsanható

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hosszú mezőgazdaságunk helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 .
Negyed évre	4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszlanak meg.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekről minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix	825
Gazdasági levél. — Szász Ferenc	825
A vegyisérletli állomások elhelyezésének kérdéséhez. — Faltin Adóf	826
Befolyásolja-e a növények felfagyását a vetés mélysége? — Bázel Elek	826
Szabálytalan alakú földterületek számító-műszerek nélküli felmérése. — Herczegh Sándor	827
Az orvosi növények termesztéséről. — Dr. Rodiczky Jenő	827
A gyümölcsfák metszése. — Balogh Balint	828
Kérdések és feleletek	829
Kérdések: Cselédelbocsátás. R. O. — Hízómarha kora. P. Ö. — Milyenek a Jurenák-féle ekék? M. A. — Egy hold termőszőlőnek mi lehet az évi béré? M. A.	
Feleletek: Középnagyságu tejgazdasághoz mi szükséges? Szűcs János. — Malacok a betonburkolaton. Szűcs János. — A hideg pincze melegítése. Sz. — A mezői utat jókarbantartásának kavics nélkül. Herczegh Sándor	
Könyvismertetés	830
Hírek	831
Aprók	832

SZEMLE.

Időjárás. — A gabnapiac helyzete. — Oroszország és Angliás álláspontja a cukorkonferencián. — Az 1910-iki burgonyatermés.

A „Meteor” írja: „Az időjárásban a 18-iki változások nap meghozta az erősebb esőzést és hidegebb jellegű időt, sőt az ország egyes helyein havazás is fordult elő. E jelleg azonban 20-ikát követően megváltozott s a 22-iki hatáskörében újra egész tavaszias idő állott be, mely Merkúr befolyásának és egy napkitörésnek volt a következménye. E befolyás, mint belső bolygónak hatása, meleg jellegű, ezuttal azonban, mint egyáltalán az egész ősztől szokatlanul erősen érvényesült, ami csak egy más, legvalószínűbb lég, vagy kozmikus elektromos erők segítségével történhetik. Követőleg már ellentétes hatások miatt, az időjárásban nagyobb változásokat várhatunk és pedig az enyhe jelleg rovására, a hidegebb, csapadékosabb irányban s mely utóbbi már hó is lehet. Deczember havának változások napjai: 4—6—7—12—18—20—21—22—27 és 31-re esnek. A melyek közül a legerősebb hatásnak ígérkeznek a 4 hideg, csapadékos, mely hó is lehet; 16 enyhült; 18 szűcs, esetleg viharos, majd újra hideg; 22 változó csapadékkal, de inkább hideg, mint enyhült; 28 szintén hideg jelleggel.

Mi az időjáráshoz csak azt fűzzük, hogy a múlt heti scirocco-ális szelek az északi szelekkel egy

kis harcztot folytattak s így az általunk kilátásba helyezett eső nem oly vehemenciával köszöntött be, mint reméltük. De jöttek helyette valószínűs fekete-sárga, osztrák lobogószínű, de inkább londoni jellegű ködök. Az eső is szítal, de gyéren. Hosszu tehát az ősz, de úgy látszik — s erre következtethetünk a hőmérséklettel —, hogy lassan, de biztosan haladunk a tél felé.

Romániában egymás után buknak a gabnacegek. A Mikulás úgy látszik a rossz gyermekeket bünteti. A budapesti tőzsdén mindig azzal ijesztették a gazdákat, hogy akkor ütök agyon a mi gabnaárainkat és a közös vámterületet a román árumennyiséggel, a mikor tetszik, de úgy látszik, ez a rémlátás is a partiuntur montes, nascitur ridiculus mus mondásban kimerül. A gabnaáru-üzlet ott teljesen demoralizált. Hozzá még az alacsony vizállás, az uszályhiány, magasabb szállítási díjtételek alaposan reacczafoltak a dolgokra.

Az argentinai hírek megbízhatatlanok. A multkor a délvidéken esett az eső és északon vígan folyt — a mennyire a magas napszámber megengedte — az aratás, most pedig az északon esik az eső, megakasztván az aratást. Dictum-factum az, hogy a nemzetközi piacokon meg a gabna ára lassan, de biztosan megyen felfelé, a mi természetes is, ha maga Argentina a horribilis magas napszám miatt kénytelen magasabb árakat diktálni. Canada most ugyis kikapcsolódik, mert hiszen ott most zord a tél.

A budapesti malmok nálunk fedezve vannak ujévig — és nem mint korpoltálva lett február 1-ig — a mostani 6 napos őrlés mellett. Így feltételezhető, hogy a budapesti lisztraktárak össze fognak zsugorodni. A vasuti tarifaemelés sem lesz előnyére. A zab élénk kereslet tárgyát Wien részéről képezi és hihető, hogy a kínálat hiánya miatt ára ismét felszökik.

A Dardanellák blockade-ja is azon mumus, a mivel ijesztgetnek. Köztudomású Frankfurter Albert, az osztrák Lloyd vezérigazgatójának azon kijelentése, hogy a blockade a közös vámterületnek nem nagy, de társaságának nagy kárára lesz. Blocade elsősorban nincsen, de ha volna is, téved azon kutfő, midőn az áruforgalmat a MÁV. a balkán vasutak vonalaira és a Dunára kiterjeszteni véli, a melyeken ugyan lehetetlen ezt a nagy áruforgalmat lebonyolítani. Kevés a waggon a MÁV.-nál és sok a forgalmi akadály, viszont a román, szerb és török vasutaknál ugyanez a baj. A Duna vizállása alacsony és nincs elegendő uszály. Hogyan lehetne ezekkel a forgalmat a tenger útján mellőzni? A téllal nem számít a Lloyd igazgatója? Képtelenség, hogy okos ember ilyet állithasson.

Harcok a brüsseli cukorkonvenzió körül. Sir Eduard Grey az angol alsóházban oda nyilatkozott, hogyha Oroszország nem kap 500.000 tonna cukorra kiviteli engedményt a jelen idényben, úgy az angol kormány kilép az 1908-iki kötött konvenzióból és 1913. szeptemberére azt felmondja. Ebben az értelemben fognak a britt küldöttek tárgyalni.

Angol lapok révén tudtuk meg az 1910. évi burgonyatermés mennyiségét. Így Németországban 430, Oroszországban 240, Magyarország-Ausztriában 190, Franciaországban 140, Amerikában 95, Angliában 20, vagyis összesen 1115 millió métermázsza termett. Miután az idén legalább is 30 percent a hiány, a deficit háromszáz millió métermázsánál többet tesz.

—ix.

Gazdasági levél.

Pusztakamarás, 1911. XI/24.

Valóságos tavaszi időjárásban telnek napjaink csak egy-egy kis madárdal — no meg fakadó természet hiányzik — ugyan az utóbbiban is van egy kis részünk, mert épen tegnap láttam kis kertemben levelét bontogató ribizli rügyet. Ma megeredt az eső is! Egyszóval a hideg miatt nincs mit panaszkodni s a csuf, ködös novemberi reggelek is elmullanak — pedig olyan ködök jártak, hogy a mult héten tengeri részlelkor alig kaptuk meg egymást. Ilyen időben dolgozni is lehet jól — ha csak a mai eső téliesre nem fordítja az időt — szántogat is vígan mindenki, sőt vetnek is még sokan és a ki rég elvetett az vakarja a füle tövét s gondolja magában — bár vártam volna még egy kicsit. Szüli pedig ezeket a bánkódó gondolatokat az, hogy részben a tartós őszi szárazság, részben rovar károk miatt ugyancsak gyenge bórben van sok őszi vetés — még a rozsa is bánt nem egyet. Jövőre is ébred majd sok gazda arra, hogy őszi vetése tavasszal gyarapodás helyett folytonosan apad. Beszéltem sok gazdatársammal kiknek 1½—2 q-ás termésük volt tavaly csak, s ezzel szemben a buza ára most csak 21.40 K nálunk — úgy hogy várni kell az eladással!

Folytak a jó időben az őszi szántások és van olyan szapora gazda ki már tengeri alá is sokat szántott — s ezek a boldog emberek!

A minapában jártam Beszterczen a lóvásárban — jó ára van a töretlen nyers csikónak, nagyon szedték az örmény kereskedők, kik aztán tovább adják remontának. A vásári helyzetet különben a galicziái zsidó lókupezcek uralták — adtak is vettek is. — A mit vettek 10 percz mulva már reklamirozva volt — csengős, hangoz, sarlangos hámjaikban s mesteri hajtással s az ára is nőtt. — Mindenki úgy él, ahogy tud!

Szövetkezeti bizományi sertéshizlaló-telepének ismertetőjét

érdeklődőknek megküldi a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz. a.

Ugyanitt kizárólagos árusítása a Monostori-féle miskaró-
lást helyettesítő és a gyakorlatban jól bevált

„m é h s ö r é t e z ő” készüléknek.

Nyers csikók 300—600 koronán cseréltek gazdát 3—4 éves korban. — Hámos lovak a szerint, melyik milyen volt 300—1400 koronáért keltek párban.

A szarvasmarha vásár rendkívül lanya volt, mert a gazdák, illetőleg eladók, tartották a régi árakat, a vevők pedig tartózkodtak — de nagyon! Egyszóval a nagy kínálat megvolt vevő is volt, és mégsem volt. Ennek a vége nagyobb áresés lesz, dacára annak, hogy a téli takarmányozás már részben eltelt a nélkül, hogy ettünk volna téli takarmányt, mert hiszen most is tele van a mező élelemmel. Legjobban tart a jó ár növendék tinóknál, különösen magyar rugott borjunál. Legérdekesebb az ár esés a sertésnél s egyben *tanulságos* is! Tekintsünk csak a dolog mélyére! Hány állami támogató akció indult meg arra nézve, hogy sertésállományunk szaporodjon s ennek volt is eredménye meg van is, de mihelyt látták a gazdák, hogy nagy ára van a sertésnek, mindjárt tudta mindenik úgy tartani disznait, hogy kétszer évente sőt úgy is, hogy 2 évben 5-ször fiaztasson.

Míg a tavasszal egymásnak adták az ajtót a sertéskereskedők — addig most egymás után kapják a kereskedők az ajánlatot az eladó süldőkről. Ez összefüggésben van a magas tengeri árakkal is, de viszont például a hizott sertésnek nincs olyan magas ára, milyen a magas tengeri árakkal aránylagos volna. Ugy a szarvasmarha, mint sertés árakra nagy befolyással lesz az, hogy milyen lesz a tavasz, ha csak valami utját nem szegi az árak *természetes* alakulásának.

Most pedig menjünk egy kicsit a „gázmezőkre“ Kissármásra. Elég szó volt róla a hirlapokban, sok vélemény hangzott pro és kontra, hogy hát kitört volna a gáz a szomszédos réten, vagy nem, ha nem furtak volna, illetőleg ha az ömlő gázt nem fojtották volna el. Hagyjuk a tudósokra, döntsék el, mi lett volna, mi nem lett volna — a baj megtörtént s talán a magas természet intő szava volt a kitörés, hogy valamit már csak kell tenni, s ezen tevékenység meg is kezdődött! A mult levelemben jelzett „mész-nitrogén“ gyár már tető alatt van, de ne gondoljon ám senki sem valami nagyszabású gyárra, mert a mostani épület csak arra szolgál, hogy kísérleteket folytassanak benne egy jövőben létesítendő nagy üzemre. Most folyik a szerelés s mint beszélük f. évi deczember 1-én megkezdik a kísérletezést.

A gázkitörés helye most be van földelve, el van oltva az égés. Napirendre tért felette a környék, csak ezt nem tudni meg, hogy mi lesz a kártérítéssel, mert hiszen a báró Bánffy uradalomnak eltekintve attól, hogy egy jó darab rétje tönkre ment, az is a kára, hogy a fürdő hol a kitörés történt jelentékeny évi jövedelmet adott s ezután nem fog ott fürödni senki, pedig sok ember talált gyógyulást rheumás betegségeivel a kénés, sós, jódos fürdőben.

A vasuti töltést helyre állították, de a lokomotív nem megy át a veszélyeztetett területen, mert a gázszagból gázömlésekre lehet következtetni s könnyen baj történhetne. A fogalmat úgy bonyolítják le, hogy a veszélyeztetett területen lovakkal vontatják át a kocikat s a vállalkozó „polgártárs“ két lovával elég szépen keres a lóvonatúvá degredáló pályán.

Mielőtt befejezném leveletem, habár nem gazdasági dolog, de azért hirt adok arról is, hogy így Katalin napok idején mulat is az ember. Éppen tegnap este is ezt tevének, s ebben az volt az érdekes, hogy egész éjjel olyan *magyar* nótá járta, melyik *agrarius* vonatkozású. Te-

hát mégis csak telivér agrár nemzet volnánk, t. i. így a nótában.

A jó időnek jó végét, s mindenek előtt egy kis jó csapadékot kívánva, maradok gazdatársi üdvözléssel

Szász Ferencz
intéző.

A vegykísérleti állomások elhelyezésének kérdéséhez.

A „Gazdasági Lapok“-ban 1911. év tavaszán (12. számban) „A vegykísérleti állomások körzeti beosztásáról“ cím alatt megjelent cikkemben reá mutattam arra, hogy az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtásával megbízott mezőgazdasági vegykísérleti állomások úgy csekély számuknál, valamint kis méreteiknél fogva mennyire elégtelenek a nevezett, felette fontos közérdekeket védő törvény végrehajtására; megvilágítottam azt is, hogy a vegykísérleti állomásoknak — jelzett hiányaikon kívül — milyen czélszerűtlen a földrajzi elhelyezésük is, és hogy milyen kártó aránytalanságok vannak a vegykísérleti állomások méretei teljesítő képessége és azon területek között, a mely területeken azok a közfogyasztásra kerülő élelmi- és táplálószerfélék legnagyobb részét és kétségtelenül legfontosabb cikkeit és idevágó mezőgazdasági érdekeit megvédeni tartoznak.

Hogy e kérdés megvitatása mennyire időszerű volt, azt semmi sem igazolja jobban, mint az az öröndetes tény, hogy a m. kir. földmívelésügyi kormány, az élelmiszer törvény módosítása tárgyában megkeresett szaktestületek egyhangú állásfoglalásának hatása alatt, az 1912. évi költségvetési előirányzatban hat, 3 év alatt szervezendő vegyellenőrző állomás felállításának költségeit is felveszi.

A földmívelésügyi kormány ezen lépésre, mely kétségtelenül az országos élelmi és tápszerellenőrzés rendezettségének helyes felismerésén alapszik, mindenképen nagy haladást jelent a viszonyok javulása felé, de azt a célt, azt a helyes szándékot, a melyet ezzel a lépéssel elérni akarunk, csak akkor fogjuk megközelíteni, ha a létesítendő állomások szervezésénél a viszonyok okszerű mérlegelése mellett minden körülményt figyelembe veszünk abból a szempontból, hogy a felállítandó intézetek, a *budgetben e célra előirányzott összeg keretén belül*, hozzájuk fűződő érdekeket a lehető legtökéletesebben kielégítsék és a közviszonyok javításához a lehetőség szerint hozzájáruljanak.

Ezen pontnál ismét vissza kell térnünk a vegykísérleti állomások helyes földrajzi elosztásának kérdéséhez. Ezt a kérdést pedig úgy oldjuk meg helyesen ha egyik kezünkbe vesszük az ország forgalmi térképét, a másikba pedig azt a rendeletet, a mely az országot az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtása szempontjából annak idején kerületekre osztotta. Kiténik akkor, hogy a mai körzeti beosztás mellett az országnak majdnem teljesen védtelen, ellenőrizetlen területei vannak. Védtelenek pedig egyrészt azért, mert egyik-másik rayon óriási területeket foglal magában és ezek is rendszer nélkül szerte-szét ágaznak (Budapest körzeti területei pl. Zólyom megyétől Krassó-Szörény megyéig terjed), másfelől azért, mert a meglévő állomások némely körzet csak névleg a papíron van ellenőrzési területe, a valóság pedig az, hogy ezek az intézetek szerény és nem is fejleszthető méreteiknél, csekély számú személyzetüknél fogva legfeljebb azon város élelmi- és tápszer piacának ellenőrzésére képesek, a hol székhelyük van.

A fent elmondottak után bizonyos irányelveket jelölhetünk ki, a melyeket a tervbe vett hat vegyellenőrző állomás felállításának szemelőtt tartandónak vélünk. Pontokba foglalva ezek a következők:

1. Az ország minden része egyenlő állandó és rendszeres ellenőrzés alá kerüljön és ne maradjanak holt, ellenőrizhetetlen területek, mint most vannak.

2. Miután a közigazgatási hatóság az ellenőrzéseket szakszerűen végrehajtani nem tudja és az ötletszerűen vett ellenőrzési mintákkal csak felesleges munkát és költséget okozunk a létesítendő intézeteknek és zaklatást a felekre nézve, és mivel ezek következtében a létesítendő intézetek szakszemélyzetét kell megbízni a helyszíni ellenőrzéssel, azért a felállítandó állomásokat lehetőleg nagyobb közlekedési góczpontokon kell elhelyezni, a honnan nagyobb idővesztés nélkül kiszállhatni a körzet minden részébe, viszont a hova romlandó, gyors megvizsgálást igénylő anyagokat késedelem nélkül lehet juttatni.

3. A vegyellenőrző állomások székhelyének megválasztásánál a fennálló mezőgazdasági vegykísérleti állomások egyik-másikától teljesen el kell tekinteni azért, mert némely állomás olyan szerencsétlen helyen van, hogy megközelítése csak hosszú kerülő uton lehetséges, ezenkívül terjeszkedése és fejlődésre is képtelen.

4. Figyelmen kívül hagyandók a budgetben felvett állomások székhelyének alkalmas megválasztásánál a városok által tervbe vett vegyvizsgáló állomások is, a melyek működési irányát a városok csekély áldozatkészsége előbb-utóbb amúgy is inkább a magánérdekek szolgálatába tereli, semmint az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtására készített, és a városok által létesítendő intézetek nem segítenek majd a vidék mizériáin, legfeljebb azon megyéin, a melynek székhelyein létesült.

5. A körzetek beosztásánál nem czélszerű a törvényhatósági beosztásokhoz ragaszkodni, hanem az ellenőrzendő területet czélszerűség szempontjából kell kikerekíteni, aszerint, hogy mely állomás székhelyétől közelíthető meg valamely hely egyszerűbben és gyorsabban és kisebb költség árán.

6. Meglévő, de az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtása szempontjából nem czélszerű helyen fekvő ugynevezett mezőgazdasági vegykísérleti állomások némelyikének élelmi- és tápszervizsgáló osztályai felszereléseikkel és személyzetükkel egyetemben alkalmasabb, nagyobb fogyasztási piacczal bíró élénkebb forgalmi központokba telepíttessenek át. Ezzel a czélszerűen elhelyezett ellenőrző állomások száma szaporítható volna az állami budget nagyobb megterhelése nélkül.

7. A létesítendő állomások mindennemű idegen intézetektől, melyek azokat fejlődésükben és szabad terjeszkedésükben gátolhatnák, függetlenül szervezendők, vezetőik kizárólagosan az intézetek szolgálatában álljanak és teljes munkaképességüket és tudásukat azon állomásnak szenteljék, a melynek élén állanak.

Faltin Adolf.

Befolyásolja-e a növények felfagyását a vetés mélysége?

Irta: Bászeli Elek.

Daczára az előrehaladott időszaknak talán még sem lesz időszerűtlen a vetések mélységé-

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Kőszegi-féle szab. mőtoros talajmővelőgép bebizonyított előnyei:

1. A **legideálisabb földmunka**, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. **Egyetlen munkával vetés alá** ideálisan kész a talaj. — 3. **Ideális trágya alászántás**; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. **30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka**, mint bármely ekével. — 5. **Nem kell se henger, se borona, se rögtörő.** — 6. **30% vetőmagmegtakarítás**, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. **Legalább 30-50%-kal nagyobb terméshozam** (voltak 1910-ben 100% terméstebbletek is.) — 8. **Örlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére** kiténően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajmővelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztá-Szöllős, gróf Karácsonyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Márk Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendréd, Machner János Pusztá-Rastovác, Razgha Ernő Honfűkiskér, Pannónhalmi Főapátság Kismegyér, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygyerősd, dr. Goszthony Mihály Bárdibükk, gróf Pejacsevich Tivadár Nasice, Magy. kir. állami ménesbirtok Bábolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Bóia Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva:
Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

ről is e lapok hasábjain megemlékezni, igaz, hogy az ország legtöbb részében már az őszi elvetésével elkészültek a gazdák, de az országnak azonban még mindég vannak egyes enyhébb éghajlatu vidékei, a hol az őszi vetések még nem kerültek teljesen a talajba; így a délvídeken pedig még mindég vetnek. Sőt, kedvező időjárás esetén némely esztendőben ezen a vidéken még január hó elején is vetetik az őszi búzát a gazdák. Különbö a délvídeken a tapasztalatok a mellett tanuskodnak, hogy a később — október hó 15-e utáni — buzavetések a korábbiaknál rendszerint jobban sikerülnek; ennek magyarázata abban rejlik, hogy október hó közepéig rajzik csak a heszteni légy, így tehát azezen időn túl vetett őszi buza ezen légy fertőzésétől megmenekül, továbbá a késői vetések nem bokrosodhatnak el olyan nagyra a zimankósabb időjárás beálltaig, mint a korábbiak, így tehát a későbbi vetések nincsenek is annyira a megdülés veszedelmének kitéve, mint az utóbbiak.

Ha a vetések felfagyásának folyamatát figyelemmel kísérjük, akkor azt fogjuk tapasztalni, hogy a fagyok beálltával a talajban lévő víz térfogata a jéggé válás pillanatában egyötöddel kitágul, mely térnövekedés folytán a talaj legfelsőbb rétege felemelkedik, illetve ezen talaj felemelkedés által a vetés gyökerei vagy annak csak egyrésze elszakad és a midőn a földengedés folytán a talaj legfelsőbb rétege ismét összehúzódik, a gyökerek akkor a föld felületén maradnak. Már most, ha ezen folyamat többször ismétlődik, a mi hótalán teleken, a midőn a nappalok enyhék és az éjjelek hidegek, igen gyakori tünet az ilyen teleken azután a növények, a mint az előbb is említettük, gyökérzetük egy részével és a megbokrosodási bütőkkel a talajfelületére kerülnek és vagy tönkre mennek, vagy ha meg is maradnak, nagyon elgyomosodnak.

A fentiekből kifolyólag könnyen belátható, hogy a növények a felfagyás veszélyének annál inkább ki vannak téve, minél gyengébb a gyökérzetük és minél kisebb a bokrosodásuk. Ugyan a növények annál inkább képesek a fagy felhúzásának ellentállani, minél erőteljesebb a gyökérzetük, hiszen az magától értetődik, ha egyik másik gyökér el is szakad, bőséges gyökérzetük folytán ezen hibát könnyen kiheverhetik. Épen ezen oknál fogva a sekélyen vetett magvak sokkal kevésbé vannak kitéve a felfagyás veszedelmének, mint a mélyebben vetettek, mert a mint a tapasztalat mutatja a meggyökeresedés és ebből kifolyólag a megbokrosodás annál tökéletesebb és gyorsabb minél sekélyebbre vettetik a magvak, természetesen a sekély vetést mindenkor bizonyos határok között szabad értelmezni. A mélyebben vetett magvakból fejlődő növények még azon okból is könnyebben pusztulnak el, mert fejlődésük első szakában csak azon gyökerekre vannak utalva, a melyek közvetlenül a magból fejlődnek; ha így pedig a földalatti szárrész elszakad, megbokrosodási bütőkből fejlődött néhány gyenge gyökérke nem képes eléggé táplálni a növényt.

Megjegyezzük azonban, hogy a sekély vetés se védi meg a növényeket teljesen a felfagyás veszedelmétől, és pedig annál kevésbé, minél nedvesebb a talaj, mert az magától értetődik, hogy minél több vizet tartalmaz a talaj, annál nagyobb lesz annak legfelsőbb rétegében az elmondottak után a termésnövekedése. Azt azonban a mint fentebb is kifejtettük, állíthatjuk, hogy a felfagyás veszedelme a sekély vetésnél mégis csak sokkal kisebb lesz, mint a mélynél.

A fentiekben kívül nemcsak a felfagyás, hanem az elfagyás veszedelmének is inkább ki van téve a mélyre, mint a sekélyebbre vetett növény, annál az egyszerű oknál fogva, hogy a sekélyebb vetésnél a növények sokkal rövidebb idő alatt bokrosodnak meg és így a fagyok beállta alkalmával az idősebb levelek már megvédik a zseggébbeket az elfagyástól; továbbá, ha a levelek egyrésze el is fagy, még mindég marad elég, továbbá elég tartalékanyaggal is rendelkezik az ilyen növény az új szervek képzésére.

Az itt előadottakban csak azért vázoltuk a fentieket, mivel igen sok gazda még mindég az ellenkezőkről van meggyőződve.

Szabálytalan alaku földterületnek számítóműszerek nélküli felmérése.

Hogy egy szabálytalan alaku földtestnek pontos területét kiszámíthassuk, minden más számítóműszer segítsége nélkül, csupán egy merőleges kitézésre szolgáló prizma és egy

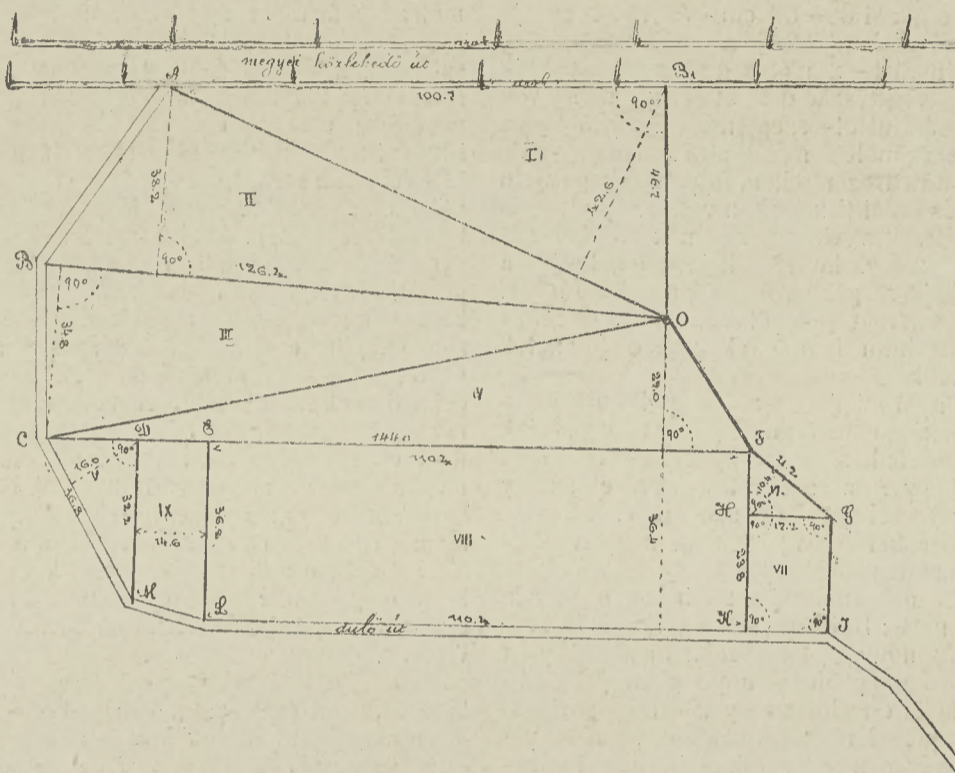
számokkal jelzett háromszögek alapvonalát s az alapról a csúcra vetett merőleges hosszát megmérjük s e méretek segítségével már meg is kaptuk minden egyes háromszögünk területét az általános képlet segítségével, a mely így hangzik: alap szorozva a magasság felével, adja a kívánt háromszög területét.

Igy lesz

területe egyenlő	holdakban kifejezve	□-öl
az I. $\triangle$ $110 \cdot 0 \times \frac{42.6}{2} = 110 \times 21.3 = 2343$	□-öl 1 hold	743
a II. $\triangle$ $126.4 \times \frac{38.2}{2} = 126.4 \times 19.1 = 2414$	□-öl 1 "	814
a III. $\triangle$ $126.4 \times \frac{34.8}{2} = 126.4 \times 17.4 = 2199$	□-öl 1 "	599
a IV. $\triangle$ $144.0 \times \frac{27.0}{2} = 144.0 \times 13.5 = 1944$	□-öl 1 "	844
az V. $\triangle$ $36.8 \times \frac{16.0}{2} = 36.8 \times 8.0 = 294$	□-öl — "	294
a VI. $\triangle$ $21.2 \times \frac{10.4}{2} = 21.2 \times 5.1 = 108$	□-öl — "	108

A háromszögek területe 9302 □-öl, holdakban 5 hold 1302 □-öl

Maradt még a G, H, I, K (VII.) és az F, K, L, E (VIII.) szabályos sokszögeknek és a D, M, L, E (IX.) trapéz területének a kiszámítása. A

— ik ábra. Szabálytalan alaku földterület felmérése.

mérőszalag segítségével; elsősorban is a szabálytalan alaku földterületet több apró szabályos alaku részletekre bontjuk, mint háromszög és négyszögekre, a melyek területeinek kiszámítása a legegyszerűbb módon történvén, semmi nehézséget nem okoz.

Vegyük például az A, B₁, O, F, G, I, L, M, C, B szabálytalan alaku földterületnek felmérését a fenti módszer szerint.

Ez esetben válasszuk az O pontot sarokpontnak s ebből kössük össze az A, B, C sokszög-sarokokat, valamint a C és F pontokat. Az F pontból a C, F alapvonalra fektessük merőlegesen (90° alatt) az F, K egyenest s ugyanígy a D, M és E, L vonalakat is merőlegesként a C, F alapvonalra, nemkülönben a G, H egyenest, mely ismét az F, K alapvonalra lesz merőlegesen fektetve. Természetesen az itt leirt és a mellékelt ábrán feltüntetett vonalak a természetben is a rajz szerint kitézendők. Ezzel már elértük a felméréndő földterületnek a legegyszerűbb geometriai alakú beosztását. Az eljárás most már igen egyszerű. Vesszük a mérőszalagot s a fenti beosztásból keletkezett s az ábrán I., II., III., IV., V., VI.

szabályos négyszög területe = alap szorozva a magassággal, a trapéz területe pedig = a két párhuzamos oldal összegének a fele szorozva a középmagassággal.

Lesz tehát:

	holdakban kifejezve	□-öl
a VII. négyezög területe $23.8 \times 17.2 = 409$	□-öl 1 hold	409 □-öl
a VIII. " $110.4 \times 36.3 = 4007$	□-öl 2 "	807 □-öl
a IX. trapéz területe $\frac{32.2 + 36.2}{2} \times 14.6 = 409$	□-öl — "	499 □-öl

összesen: 4915 □-öl 3 hold 115 □-öl
 ehhez hozzáadva a $\triangle$ -ek területeit: 9302 □-öl 5 " 1302 □-öl
 14217 □-öl, 8 hold 1417 □-öl

Ez a területet szolgáltatja az A, O, B, F, G, J, L, M, C, B szabálytalan alaku földterületnek pontos tér mértékét. **Herczegh Sándor.**

Az orvosi növények termesztéséről.

Irta: Dr. Rodiczky Jenő.

Az örvényfü.

Falusi kertjeinknek az örvényfü (Inula Helenum L.) vagy örvényszertecsek itt-ott egyik szerény disze, mely a japánoknak is diszvirága, Németalföldön és Németországban pedig jól ismert müveleti növény.

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép } esővei **nem** folynak
 } kazánja **nem** megy tönkre
 } **nincsen** tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Vezérképviselő: **Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.**

A németek gyökerével a mustot fűszerezik az u. n. Alantbor nyérése végett, pipaszáraik kifüstölésére használják, czukrozva a kálmogyóké módjára gyomorerősítőképen eszik, de a mi fő: Erfurt és Cölleda körül drogárunak természetzik.

Rendszertani nevét állítólag a naptól (Helios) vette, de valószínűbb, hogy az mutatós virágjával (eleni görögül kosárkát jelent) áll vonatkozásban. Orvosi hasznára utal az Aster officinale Atl. elnevezése.

Az örvényfüvet magról termesztjük. Magja igen apró (1 kg.-nyi magjában 475 ezer mag szem található), majdnem négyoldalú és barnaszínű. Csiraképességét csak egy, legfeljebb két évig tartja meg s azért rendszerint hiányosan kél. A mellett lassan is csirázik, — kedvező viszonyok közt is csak 20—30 nap alatt, — a mi természeténél figyelembe veendő. Kiszórásánál különösen arra is kell ügyelettel lenni, hogy apró voltánál fogva csak igen kevés aláhozást tűr el.

Ezért legjobb, ha a magot gondosan előkészített kerti ágyba vetjük és csak az így nevelt rászákat ültetjük ki 60—80 cm.-res kötésben, jó erőben levő porhanyó földbe.

Az örvényfü 1—2 méter magas szárát hajt. Szárhegyi viratfészkeinek átmérője néha van 8 cm. is. Juliustól—szeptemberig nyíló sárga virágját tehát méltán mondhatni „mutatós”-nak.

Ennek a nedves réteken, folyó vizek partjain és vizenyős erdei tisztásokon vad állapotban is található fészkes virágú kórónak fő hasznát 2—5 cm. vastag, husos tőkéje szolgáltatja, a melynek héja sárgás-barna, míg a belsefe fehér. A mérges nadragulya-gyökértől kámforos szaga és íze, valamint a benne található olajmenetek különböztetik.

Az örvényfü tőkétjét ősszel vagy kora tavasszal szedjük. Szedés után azonnal megtisztítjuk és hosszában felhasítva szárítjuk. Négy rész friss gyökérből egy rész száraz áru nyerhető, mely világos szürkésbarna, finoman ráncos, belül szürkésfehér, barnásan pontozott, nagyon törékeny, egyenetlen töréssel.

A gyökér métermázsáját 25 koronán veszik. Hivatalos neve: Rhizoma Enulae, Radix Helenii vagy Radix Inulae. A fészkeseknél a keményítőt helyettesítő nagyobb mennyiségben jelenlevő Inulinon kívül tartalmaz a gyökér még gummit, gyantát, egy „helenin” nevű kámfort, vonatanyagokat, csekély mennyiségű illóolajat, végül alant-savat.

45 foku borszeszszel digestió után az Extractum Helenii és 1 rész örvénygyökér és 5 rész hígított borszeszszel a Tinctura Enulae készül belőle.

Belsőleg köhögési inger ellen, külsőleg bőrküritések és rüh ellen használatos. (Vége.)

A gyümölcsfák metszése.

Irta: Balogh Bálint.

Ha valahol, úgy a gyümölcsfák metszésénél nagyon is találó báró Berlepsch híres mondása: „Tanuljatok elméletet, mert különben gyakorlati kontárok maradtok egész életetekén át.” Bizony a gyümölcsfa metszésénél szükségünk van az elméleti ismeretre s tisztában kell lennünk nemcsak a metszés céljával, de ismernünk kell a fák élettanát és egyes szerveit.

Nem elég tehát, ha egy jó éles metsző ollót és alkalmas kézfűrészt beszerzünk, hanem mindezek előtt a gyümölcsfa-metszés elméletével kell tisztába jönnünk, mert a milyen igaz az, hogy czélszerű metszéssel a termésünk mennyiségét megkétszerezhetjük, éppen olyan igaz az is, hogy

helytelen eljárással könnyen leszüretelhetjük már a tavasz folyamán. Igaz ugyan, hogy a fák a rajtuk elkövetett méltatlanságot egy bizonyos fokig eltűrik, de iparkodnak mindenkor a megzavart egyensúly helyreállítására, ez pedig legtöbbször a termés rovására történik.

A metszésnél különböző szempontokat kell figyelembe venni, így legelső sorban a fa egyéni tulajdonságait, azután a talaj és éghajlati viszonyokat, a metszés tulajdonképeni célját, t. i., hogy termőre vagy inkább hajtásra (ágak képzésére) ösztönözzük-e a fát.

A fiatal fáknál a metszés célja a koronanevelés és alakítás, míg az öregebb, kifejlett fáknál a korona arányosságának megőrzése s a fának minél nagyobb termésre ösztönzése a cél.

A koronanevelést és átalakítást már a csemete második éves korában el kell kezdeni, a mikor a fászkákat erősségük szerint visszametszük és pedig a gyengébb növényeket erősen, az erősebb csemeteket kisebb mértékben vágjuk vissza. Az így visszametszett fa ez évben rendesen eléri a rendes törzsmagasságot. A következő évben a metszés már a korona alakítására irányul. A fát gyengén visszavágjuk s az előtörő hajtásokból a szükséghez mérten 4—6-ot meghagyunk. Ezek lesznek az alaphajtások, melyekből a koronát neveljük; ugyanis ezeket a következő évben ismét visszavágjuk, azonban most már figyelembe kell vennünk a rügyek állását is, mert a különböző elhelyezésű rügyekből különböző irányú hajtások fejlődnek. Általában a kifelé néző rügyek fölött czélszerű a metszést végrehajtani, hogy ilyen irányba nőjenek az ágak is. Kivételt képeznek azok a fák, a melyek vízszintes irányba hajtának, itt czélszerűbb az ágakat a befelé néző rügyek fölött elvágni, mert különben lefelé csüngő ágak fejlődnek. A korona alakításánál nagyon czélszerű a biztosító-csapok alkalmazása, mely eljárás abban áll, hogy nem közvetlenül a meghagyandó vezérrügy fölött vágjuk el az ágat, hanem 5—10 cm.-el feljebb s ezen a meghagyott ágon a rügyeket megvakítjuk. Az előtörő vezérhajtást azután a biztosító-csaphoz kötjük hozzá, hogy megfelelő irányban nőjenek, azonban a biztosító-csapokat 2—3 hónap múlva től eltávolítjuk.

Ha a fáknál készek vagyunk és a korona-alakítással, azért még sem hagyhatjuk azokat teljesen magukra, hanem állandóan szemmel kell őket tartanunk. Vigyázni kell, hogy a korona tulságosan el ne sűrűsödjék, mert erre egyes fajok — pl. a szilva és meggy — nagyon is hajlandók. De metszeni is kell továbbra is a fákat, mert czélszerű termék által a gyümölcsstermesztést nagyban fokozhatjuk.

Az u. n. termőre-metszés sokkal nehezebb a koronaalakításnál. Itt ugyanis minden fajtanak ismerni kell az egyéni sajátosságait.

Tudnunk kell azt, hogy a gyümölcs egyes fajokon, pl. az almafán gyümölcsfészkeken, másikon, pl. a körtefán a termőnyársakon terem; míg némelyek (pl. a csontmaguak) az egyéves hajtásokon, az u. n. termőgallyakon nevelik a gyümölcsöt. Ezeknek a nevelésére fordítsunk hát nagy gondot, mert minél több termőgally, gyümölcsfészkek stb. van egy fán, annál több gyümölcsöt is terem.

Ha a fát magára hagynánk, úgy az egyes ágakon csak a felső rügyek hajtának ki s a fa lassankint felkapaszkodnék. Ezért kell az ágakat visszametszeni és pedig oly módon, hogy lehetőleg minden rügy kihajtszon.

A visszavágás helyes arányának megállapítása képezi a metszés tudományát, t. i., hogy se túl sokat ne vágjunk vissza, mert akkor az ág erő-

sen fog fába hajtani, de keveset se messünk le, mert akkor meg az ágon egyes rügyek alva maradnak. A csontmagu gyümölcsöknél az ilyen alva maradt rügyek ha egy évig ki nem hajtának, úgy — különösen a kajszinbaraczkánál — többet rendszerint nem is hajtának ki, elpusztulnak. Ez az oka annak, hogy a magukra hagyott kajszinbaraczkfákon annyi kopasz, hosszúra felnyult ágat találunk, pedig ezen fáknál a termés az egyéves hajtásban van. Akkor járunk el tehát észszerűen, ha arra törekszünk, hogy a fával minél több ilyen hajtást nevelhessünk. Éppen ezért helytelen még a bokoralaku fáknál is a fákat teljesen magukra hagyni, mert a lágymaguak így kevesebb gyümölcsfészket, termőnyársat nevelnek, a csontmaguak ezenkívül felkopaszodnak.

A termés eredményére nézve a metszés ideje sem közömbös. Ugyanis ha a fát minél korábban, vagyis télen, a nyugalom időszakában metszük meg, annál inkább erősebben fog az fába hajtani s minél később tesszük azt, annál inkább termésre ösztönözzük a fát, mert a késői metszésnél a fák a levágott ágakkal sok nedvességet veszítenek s gyengébben hajtának és inkább hajlandók termőszervek képzésére. Ha tehát termésre akarjuk a fát ösztönözni, úgy a tavaszi metszést a nedvkeringés megindulása után fogatnatosítsuk.

Nagyon hatásos a tavaszi metszésnél az egyes ágakat a gallygyűrűig visszametszeni, mert az ezekben levő alvó rügyekből termő hajtások törnek elő. (Gallygyűrűnek nevezik a gallyak tövében levő ráncos kérget.)

Tudva azt, hogy a csonthéjas gyümölcsöknél azon a galyon, melyen egyszer gyümölcs már volt, többször termés nincs, nagyon előnyös ezeknél a váltócsaprendszer alkalmazása, mely abban áll, hogy az egy éves hajtásokat két szemre visszametszük. Az ebből fejlődő két hajtás közül a következő évben az egyiket két szemre metszük, a másikat csak keveset kuratjuk meg; a kétszemes csappal gondoskodtunk a jövő évi termésről és a jövő évi váltócsapról, míg a meghagyott másik ág az ez évi termést szolgáltatja, melyet azonban a következő évben től el kell távolítani. Ez a gyümölcsészetben az igazi váltógazdaság, mely állandó és egyenletes gyümölcsstermeszt biztosít.

A májusi metszés az egyes ágak visszacsipéséből áll, a mely által az ágakat növekedésükben egyidőre megakasztjuk, hogy a gallyon levő többi rügyek jobban kifejlődjenek. Ez főleg a gyümölcscrügyek kifejlődésére van jó hatással.

Ugyanezt a célt szolgálja a június—augusztusi metszés is, mely főleg a baraczkfáknál és egyéb csontároknál nagyon megfizeti a fáradtságot.

A mult év folyamán a kertemben két 7 éves baraczkfával kísérleteztem. Az egyiket teljesen magára hagytam, a másikon pedig az összes mesterfogásokat alkalmaztam. Az eredmény meglepő volt. Ez év tavaszán ugyanis mindkét fa szépen meg volt rakva virággal s így érte azokat április 6-án virradóra 1° C hideg s ugyan csak az ugyanazon nap esett jellentékeny mennyiségű hó. A szakszerűen metszett fa ennek daczára annyira meg volt rakva gyümölcsessel, hogy kénytelen voltam a felét leszedni éretlen, fejletlen állapotban, de még így is maradt rajta annyi, hogy roskadoztak alatta az ágak. A másik fán 3 baraczk termett. És mi volt ennek az oka? Az, hogy a szakszerűen kezelt fánál a rügyek jobban kifejlődtek és sokkal ellenállóbbak voltak. Ne idegenkedjünk tehát attól, hogy a fákat állandóan metszés alatt tartassuk.

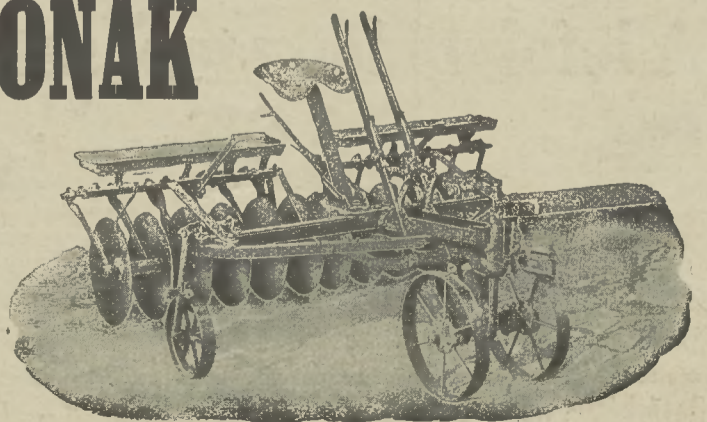
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick TÁRCSÁSBORONAT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Cselédelbocsájtás.

Egy cselédem pályázott valami városi állásra, azonban a felmondás idejére — november hó 1-ére — nem érkezett semmiféle válasz kérvényre, így hát visszamaradt nálam. Most a tegnapi postával kap az illető hatóságtól egy hivatalos iratot, melyben értesítik, hogy a kért állást elnyerte és azt február 1-én köteles elfoglalni, ha ezt nem tehetné, köteles 1912 január 1-ig lemondó levelét beküldeni. Kérem a jogtudományokban jártas előfizetőtársaimat, vajjon kötelesek-e ezt az embert elbocsájtani s ha ezt, tekintve, hogy esetleg szerencsésjét alapíthatná meg a városban, méltányosságból meg is tenném, nem volna-e az illető kötelezhető arra, hogy maga helyett megfelelő utódot állítson, nehogy én a tavaszi munkához egy cseléddel kevesebb legyek kénytelen kiállani? R. O.

Kérdés. Hízómarha kora.

Kifizeti-e magát a nagyon öreg, 14—15 éves, de különben elég jó kondícióban levő magyar igásökröket kihizlalni s tekintettel fogazatuk hiányosságára, nem volna-e jobb őket csak feljavítani és vidéki mészárosoknak eladni? Mint mustramarhát, éppen nem akarják megvenni őket. P. Ö.

Kérdés. Milyenek a Jurenák-féle ekék?

Szives tanácsot kérek olyan gazdától, a ki dolgozott már Jurenák-féle ekével, hogy érdemes-e azt megvenni?

Nékem a kisebb fajtából kellene, hogy két ökröt vihesse az ekét; sokat olvastam már ezen ekéről, de szeretném épp olyan gazda véleményét hallani, a ki saját gyakorlatából ösmeri azt. M. A.

Kérdés. Egy hold termőszőlőnek mi lehet az évi bére?

Egyházközségemnek van két kat. hold kitünő fajú szőlővel beültetett területe.

Ezt a szőlőt eddig az illető lelkész használta fizetésül. Változván a viszonyok, az egyházközségre száll vissza a szőlő és újévtől kezdve vagy házikezelésbe kerül az, vagy haszonbérileg fogja jövedelmeztetni azt az egyházközség. A szőlő négy éves, hogy fedem, hiányok is vannak benne, körülbelül 800 tő holdanként, karó is kell

ugy 3000 drb. A vinczellerfizetés felmegy évente 240—260 koronára. Van még egy holdnyi gyümölcsös is a szőlővel összefüggőleg, ez is bérlet tárgyává volna. Az eddigi termés átlag 2000 liter kitünő must volt, holdanként tehát 1000 liter.

Szives tanácsot kérek az iránt, mely körülmény volna a leggazdaságosabb: a házikezelés, vagy a haszonbér?

Részemről inkább szeretném a haszonbért, ez esetben kérem gazdatársaim szives tanácsát, mily árt lehetne elérni holdanként? M. A.

Felelet. Középnagyságu tejgazdasághoz mi szükségeltetik? című kérdésre.

A felvetett kérdés igen tág fogalom, mert valamely vállalat, mint jelen esetről a tehenészet, jövedelmi kiszámítása, prosperálása sok minden aprólékos dolog, körülmény és viszonyoktól van függővé téve. Nevezetesen az éghajlat-, talaj- és értékesítési-viszonyok s a piac távolsága tudatával lehetne csak speciális üzemterv szerint megállapítani azt az határt, hogy 4000 korona tisztahozadékot hány fejőstehénnel lehet elérni. De a felsoroltakon kívül a fejőstehének fajtájától, tejelékenységétől s azok beszerzési árától sincs függetlenül a jövedelmezőség megállapítása. Feltéve, hogy kérdéstevő a tejet helyt istálló 16 fillérjével fogja értékesíteni tudni, bár közel a fogyasztó, értékesíthető góczponthoz 20—22 filléres tej-ár sem ritkaság ma, körülbelül 40 drb fejőstehénnel van szüksége, ha a borjukat hat hetes korukban elválasztja, vagy eladja, gondoskodva a jobb fejős egyedekből évente 8—10 drb továbbneveléséről, a mustra-tehének pótlására.

A 40 drbhol álló számos marha részére szükséges 25 hold mesterséges kaszáló létesítése és ha nyáron is istállón tartja, 10—15 hold luczernás. Ha pedig nyáron legelőn, akkor még szükséges lesz 35—40 hold legelő, még pedig vetett, trágyaerőben lévő létesítése, mely lehet vöröshere és olaszperjekeverékből és kores-, vagy fehérherével pótolni a vöröshere egy részét. Mondjuk 6 kilogramm vöröshere-, 2 kilogramm koreshere- és 6 kilogramm olaszperje-keveréket számítva holdanként. Ez esetben a luczernás elmaradhatna, ha a legelő rendszeresen, parcellákban beosztva lenne a tehenállományjal legeltetve. De mert a legjobban kezelt legelő is nyár derekán, szárazságban kiszült, nem fog ártani 5—6 hold luczernás létesítése is, hogy a tehének este, reggel (a legeltetésen kívül) zöldtakarmányt is kapjanak a jászolból. De mert 40 drb tehénre még szénán és legelőn kívül hat hónapra mintegy 5000 q takarmányrúpára és 6000 q alomszalmára is szükség van, ennél fogva kívánatos, sőt elmaradhatatlan, hogy 70—75 hold szántó- és kaszálóval is rendelkezzen a következő 4-es forgó mellett: 1. 10 hold takarmányrépa istállótrágyába, 2. 10 hold buza, 3. 10 hold hüvelyes takarmány, 4. 10 hold zab. A buzán kívül az erő-, illetve tejelőtakarmány és abrak a felsoroltakkal fedezve van úgy, hogy még korpát se szükséges venni, mert a 10 hold hüvelyes és 10 hold zab mintegy 250—260 q szemes és fehérjedus abrakot terem, mely megdarálva, a tehéneknek szükségletét 300 napon át a 2 kg.-jával fedezi, már pedig nyáron alig kell május 1-től július, augusztus végéig abrak a tejtermeléshez, a 25 hold kaszáló pedig elegendő szálastakarmányt szolgáltat hat hónapra. Mert a szükséglet 40 drb á 10 kilogramm = 700 q, a fedezet pedig 25 × á 30 q = 750 q. Ezen kívül adhat zabszalmát és borsószalmát is ad libitum.

40 drb tehén és évi szaporulatának istálló kell 30 méter hosszú és 1:10 méter széles középjászollal kombináltan, vagy falfelőli jászollal

7:60—8 méter széles. Ebben foglaltatik a borju-ketrecz és a takarmányos helyiség is.

Egy-egy tehén ára 12—14 liter garantirozása mellett, vidékünkön, Hőgyész, Bonyhád 700—800 koronába kerül. De mégis ajánlatosabb garancia mellett vásárolni 800 koronáért, mint garancia nélkül 5—600 koronáért.

Tehát a következő telek és forgótöke igényeltetik a kérdéses tehenészet beállításához:

1. 75 hold föld á 600 K = 45.000 K
2. 30 m. hosszú istálló téglafal, cseréptető . . . 8.000 „
3. 40 drb tehén á 800 K = 32.000 „
4. 25 hold kaszálónak fümag á 20 kg. . . . . 700 „
5. 10 hold luczernás . . . 160 „
6. 1 szekér, 2 eke és 1 borona . . . . . 700 „ 86.560 K

A telek és forgótöke kamata és amortizációja . . . 5.193 K
40 drb tehén koczkázata 3% . . . . . 960 „ 6.153 K

Nyersbevétel:
40 drb tehén után á 3500 liter tej = 14.000 l. á 16 fillér — . . . . . 11.600 K
32 drb választott 6 hetes borju (20% koczkázat) á 70 K = ... 2.240 „
10 hold buza á 12 q (regielevonással) á 20 K = 2.400 „ 16.240 K

Kiadás:
4 tehenész, 1 béres évi bére á 600 K = ... 3.000 K
Állami, megyei és községi adó 75 × 6 = ... 450 „
Előre nem látott kiadásra . . . 500 „ 3.950 K
4000 K forgótöke 10% kamata 400 „
Évi kiadás összesen . . . . . 4.350 K
Befektetett tőke kamata . . . 6.153 „
Mindösszesen . . . . . 10.503 K
Tiszta hozadék . . . . . 5.737 K

A 40 hold föld megművelésére elegendő a jelzett egy béres s a kisborjas, illetve a szárazan álló tehénből a fuvarozás-, a szántás-vetésre bőven jut. Még csak azzal egészítem ki a kalkulációt, hogy a hágó bikára nem számítottam sem-

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata folyó évi szeptember hó 27-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapju-árverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

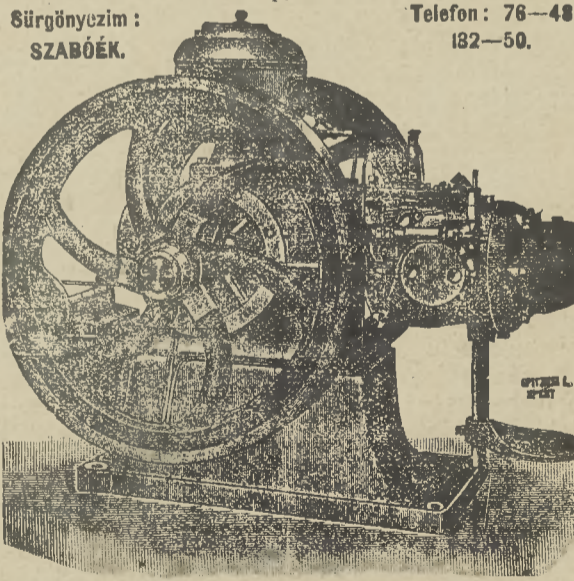
BOLINDER nyersolajmotorok nyersolajlokomobilok

szabó EMIL ÉS TÁRSA özégnél

Budapest, VI. Teréz-körút 48/L. G. kaphatók.

Sürgönczim: SZABÓÉK.

Telefon: 76—48 182—50.

ÁRJELEZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hírneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgönczim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

mit. Nos a 40 drb tehénre felvett 800 K átlagból bőven telik, miután 700—750 koronáért már igen szép és jó fejőstehenet lehet kapni. Azon kezdem, 40 drb 800 koronás tehenet nem is lehetne egész megyénkben sem kapni eladót.

Azt hiszem, kérdéstevő nem fog megharagudni, ha egy olyan mérleget is felmutatunk, mely tisztán vásárolt takarmány mellett történik.

Istálló és vételár, cselédség és egy szekér összértéke a fent jelzett számítás szerint 40.300 korona.

Nyers bevétel (4000 q trágya á 50 fillér) = 13.840 K + 2000 = 15.840 korona.

Kiadás:	
240 q szemes abrak á 14 K (beleszámítva korpa és olajpogácsa stb.)	3.360 K
10.000 q takarmányrépa, vagy 1200 q szárított répaszelet á 12 K	3.600 „
800 q széna á 5 K	4.000 „
400 q tavaszi szalma á 3 K	1.200 „
600 q alomszalma á 2 K	1.200 „
Forgótöke 32.000 K 5%-os kamata	1.600 „
4 tehenész fizetése	2.400 „
Összesen	17.360 K — 15.840 K
Deficit	1.520 „

E szerint tehát reá fizetne az üzletre. De ha a takarmányt esetleg olcsóbban lehet beszerezni, vagy ha a tejet 20 fillérjével értékesíthetjük, akkor már 4080 K tisztajövedelem marad az üzleten. No, de ha magunk termelt takarmány mellett kapunk 20 fillért a tejért, akkor 9817 korona nyereség mutatkozik. Tehát az egyik üzem mellett kevesebb töke igényeltetik ugyan, de nagyobb a kockázat s a nyereség mégis illuzorikus és a legkedvezőbb értékesítési viszonyok mellett is csak fele a másiknak. 7—800 koronás tehen után azonban 4000 liter átlag sem lehetetlen, mely esetben a mérleg kedvezőbb fog lenni s még vásárolt takarmány mellett is kifizeti magát.

Szücs János.

Felelet. Malaczkok a betonburkolaton című kérdésre.

Épp szerénységem volt az, ki a mult tél folyamán inpraktikus- és károsnak jeleztem a jelenleg divatban levő téglá és cement, vagy betonirozott ólak és istállók építését s mindazon építkezést perhorreszkáltam s perhorreszkálom ma is, a mely jó hővezetőanyagból épül. Különösen káros a fiatal állatokra, melyek benne meghülnek, legyen az sertés vagy szarvasmarha. De nem csak a fiatal malaczkok, borjúk betegesznek meg s hull el 10—20%-a is, sőt a kifejlett állatok is fokozott mértékben betegesznek s hullanak el a jó hővezető, légvontatos istállóban, eltekintve, hogy több takarmányt is igényel a túl sok hő elvesztése miatt.

Ha tehát az ilyen hideg betonpadozatu ólban a malaczkok egy része meg is marad, az is megkapja a „cementkrankheit“-ot — a lábbetegséget.

Külföldön is kezdenek áttérni a fából, illetve a rossz hővezetőanyagból építkezésre, mert bebizonyosodott, hogy higiénikus szempontból is alkalmasabb ez az építkezés amannál, mert hiszen a betegségek 70—80%-a hűlésből származván s lesz az így meghült állaton a járványos betegség is urrá, s mivel a beteget éri legjobban az inklinál fokozott mértékben minden más járványos betegségére is.

Nos, kérdéstevőnek azt ajánlom, mint a mult évben is melegen ajánlottam, ha már sertésóla a mai „modern“ kivánalmak szerint van építve, mit máról holnapra lerongálni s helyette másikat építeni nem lehet, a kutriczába tegyen deszkavagy léczrámat olyan széles- és hosszúságban, hogy az ajtón ki- és betehesse s hogy anyyi rés maradjon az ajtónál, hogy azt kiemelni lehessen esetről-esetre a midőn az ólat hetenként 1—2-szer kitisztítani kívánatos. A betonra keresztül kell tenni minden 50—60 cmter távolságra egy-egy 2 czolos vastagságú léczet, melyre a ráma reá lesz téve, hogy a beton fenekétől a rámaig mintegy 25—30 milliméter hézag maradjon. A ráma akként szegezendő össze, hogy minden 10—15 cmter távolságban, vagy ha léczből készült, minden második lécz között fél centiméternyi széles nyílás maradjon, hogy közte a trágyalé, vizelet lefolyjon, hogy tehát a malaczkok folyton száraz szalmában lehessenek. Mondani is felesleges, hogy a ráma jön az alomszalma.

Szücs János.

Felelet. A hideg pincze melegítése című kérdésre.

A pincze hőmérsékletének az emelését bármely kályha használatba vételével elérhetjük. Természetesen az egyik kályha a czélnak jobban megfelel, mint a másik. A fő az, hogy olyan kályhát alkalmazzunk, mely a pincze hőmérsékletét egyenletesen emeli s hogy a füstnek elvezetése tökéletesen történjék.

E czélra igen jól megfelelnek a kettős köpönyeggel ellátott *Meidinger*-kályhák. Ilyen kályhák bármely vaskereskedés utján beszerezhetők.

Nagyon megfelelnek e czélnak az ugynevezett „*Carbon Natron*“ kályhák is. Előnye ezeknek az, hogy bárhová helyezhetők s ha a pinczében nincs reá szükség, máshol is használhatók. Ezen kályhák szerkezete t. i. olyan, hogy a füst elvezetéséről gondoskodni nem kell, az megemésztődik. Ily kályhák kaphatók a „*Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél*“ (Budapest, Alkotmány-utca) minőség és nagyság szerint 40—140 K árban darabonként.

Ezen kályhához használandó fűtőanyag (*Carbon natron*) is kapható a mezőgazdák szövetkezeténél métermázsánként harminczhat koronáért.

Sz.

Felelet. A mezei utak jókarban tartása kavics nélkül című kérdésre.

Hogy egy ut szilárd alapozás nélkül jókarban tartható s üzemképes legyen, első főkélléke az, hogy az eső okozta vizállások s tulságos átázástól mentesítsük az uttestet. Ezt legcélszerűbben úgy érhetjük el, hogy az uttest mindkét oldalán legalább egy félméteres árkot húzunk s az uttestet domborúvá tesszük, a mi által már elértük azt, hogy az a fölös mennyiségű esővíz a mit a száraz uttalaj magába felszívni már nem képes az uttest két oldalán elhelyezett vízlevezető-árkokba fut; s így az eső csak annyira lazítja meg az uttestet magát, hogy az a száraz idő beálltával egy nap alatt már szikkadtta s járhatóvá válik. Hogy ha a mezei ut keskeny voltánál fogva nem alkalmas arra, hogy annak mindkét oldalán árkot lehessen húzni — segíthetünk a bajon olyanformán, hogy csak az egyik oldalán készítsük vízlevezető árkot, de ez esetben az uttestnek nem szabad vízszintesnek lenni, hanem egy pár fokos lejtővel az árok felé kell hajolnia, hogy a fölös vízmennyiség a felfogó árokba lefuthasson. Az ne okozzon nagy gondot a gazdának, hogy az így felszaporodó vizet az árokból nincs hová levezetnie, mert hiszen nem nagyon gyakoriak az olyan nagy esőzések, mikből kifolyólag a vízmennyiség eléri azt a maximumot, a mit már az árok talaja maga fel nem emésztene s a megmaradó része pedig a párolgás törvénye szerint önmagától meg nem semmisülne — s ha mégis a tavaszi és őszi nagy és tartós esőzések alkalmával szükség van a felgyülemelő víz levezetésére s nincs sem ér, sem patak, a hová azt elvezetni lehetne, olcsó költséggel csinálunk egy, esetleg a körülményekhez képest több emésztőgödört, a melyekbe az így felgyülemlett vízmennyiséget felfoghatjuk.

Ha már most az így elkészített s gondozott utnak az esőtől lazává s így nehezen járhatóvá lett felületét mielőbb járhatóvá tenni akarjuk, az eső megszüntével igen czélszerű, ha az uttestet megfogasztatjuk, vagy a direkt e czélt szolgáló utfogással, vagy ha ez nincsen, teljesen megfelel a czélnak a réti fogas is, a mely lánczos kötésű lévén, hozzásimul az ut talajához s elég jól át-fésüli. Ezzel elérjük azt, hogy a mint az első napsugár kikandikál a foszladozó felhők közül, az így megfogasztott s ilyenformán nagyobb párolgási felületet nyert uttestre — rövid időn belül magába szívja az abból szabaddá váló nedveséget s szilárdná, keménynyé formálja azt.

Igen czélszerű még az ugynevezett utgyalulás is az erre szolgáló utgyalukkal, a melyek két egymáshoz szög alatt ($\sphericalangle$) beillesztett gerendából állanak. Előnye ennek az, hogy az uttesten képződő vizállás okozta gödröket elsimitja s a kocsikerekei által lerakott fölösleges földmennyiséget azokba behuzza.

Ha pedig nem sajnálunk egy kis fáradságot a jó ut érdekében, nagyon jó uttestet nyerhetünk a közsétsalagnak a nedves uttestre felhordása s egyenletes elosztásával. Nem bir ugyan a kő vagy a kavics szilárdságával és keménységével, de mégis szilárdítja a talajt, megóvja a tulságos át-nedvesedéstől — s így a süppedést erősen csökkenti. Törmeléktégla, falvakolat-darabok stb. szinte jó a kátyuk betöltésére.

Természetesen, ha anyagi áldozatoktól sem

riadunk vissza, legcélszerűbb módja volna az uttest vízmentesítésének az alagsövezés. De ez már közel áll a műúthoz drágaság tekintetében.

Ha az utat vizenyős, posványos téren kell keresztülvizetnünk; a hol a talaj kiszáritását csak magas töltések építésével tudnók elérni, de ezt a költséget kimélni szeretnénk; ez esetben ajánlatos rözskétegeket alapul elhelyezni a vizenyős talajra s erre a földet felhordani, ezáltal csaknem megközelítettük az alagsövezéssel járó előnyöket, miután az alapot képező rözskétegek közötti hézagok igen jó talajvizlevezetőt fognak képezni s az uttest által felszivott fölös vízmennyiséget hamarosan levezetik — s ezáltal elősegítik magának az uttestnek gyors száradását s üzemképességét.

Hogy a szilárd alapot nélküli utak járható voltára egy nehéz uthengerrel megjárás bármilyen eredményt szülne, az a valószínűséget meg sem közelíti, mert ezzel legfeljebb csak annyit érhetnénk el, miszerint az uttest felületét 1—2 cm. mélységre megszilárdítanák, a mi pedig éppen semmi biztosítékot nem nyújt arra, hogy a bekövetkező legkisebb eső oda ne juttasson bennünket, ahová ama bizonyos mádi rendezetlen vallású urat — hogy a feneketlen sárba a kerék agyig s a lovak hasig süppedve meg ne fenekeljenek.

Herczeg Sándor.

Kifogyott lappéldányok.

Előfizetőinknek szives figyelmeztetésül, hogy ezidei 1911. évi lapszámainkból a 9., 10., 19., 21., 28., 29., 30., 31., 32, 33., 34., 35., 36., 40. és 41. példányok teljesen elfogytak és felszólamlások ezek megküldése iránt tekintetbe nem vehetők.

KÖNYVISMERTETÉS.

Megjelent a Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. Ezelőtt ötvenkét évvel indította meg boldogult Kodolányi Antal az első magyar »Gazdasági Zsebnaptárt«, hat évvel előzve meg a wieni Hugó Hirschmann Taschenkalenderének kiadását.

Ezidőszent a »Gazdasági Lapok« szerkesztősége (Budapest, IV., Muzeum-körut 7.) teljesen átdolgozta s kibővítette e naptár tartalmát, hogy a jelenkor kívánalmainak tökéletesen megfeleljen. Már a naptár külalakja is újítást mutat fel, amennyiben gazdagabb beltartalma daczára — a papirosnak czélszerű megválasztása folytán — sokkal vékonyabb s így könnyebb is az eddiginél miért is tényleg zsebben hordhatóvá vált.

Változáson mentek keresztül az ez idei naptárban a hold kelte és nyugtának rovatai, a vadászati tilalmi táblázat mellé a halászati csatoltatott, a mértéktáblázatok ujonnan a gyakorlatnak megfelelően, ugyszintén a pénztári napló próbafejési és hizóállatok próbamázslási jegyzékei is átdolgoztattak.

Teljesen újak: a kamatos kamattábla, a magvak hektolitersulya, a postai, sürgöny és zónadijszabások, az ércpénztábla és méterátszámítási táblázatok.

Jelen évfolyamot még az alapító Kodolányi Antal és a kezdeményező munkáját folytató, immár szinte néhai Ordódy Lajos sikerült arczekepe díszíti.

Mindezen tetemes s költséges javítások s bővítések daczára is a naptár ára az eddigi maradt 2 K 80 fillér, ajánlott küldéssel 3 K 25 fillér, utánvétellel 3 K 45 fillér. Kapható: a »Gazdasági Lapok« kiadóhivatalában (Budapest, Muzeum-körut 7.)

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetkezetének 1910-1911. évi évkönyve megjelent, a melyet a végrehajtó bizottság megbízásából Szilassy Zoltán o. k. szöv. titkár szerkesztett. Ez immár a XII. kötet. A szövetség tagjai ingyen kapják, másoknak 2 korona az ára. Tartalmazza a nagygyűlés elé terjesztett jelentést, az OMGE jelzett évi működését, mit ezen egyesület külön évkönyvéből már ismerünk; számvizsgáló bizottság jelentését s az 1912. évi költségvetést, valamint a tagok jegyzékét és 1910/11. évi működését, röviden, azt lehet mondani mogyoróhéjban s mindennek daczára, hogy valóban csak kivonatilag lett közölve e könyvben a vidéki gazdasági egyletek mult évi működése, fájdalom akadt néhány (számszerint hét, mint a

gonoszok) egylet, mely be nem küldötte jelentését, nem mintha talán az egész éven át télenlégre lett volna kárhözható, hanem mert az ügyvezető ur magyar s ősi jelszava „hej ráérünk arra még!” Elvárjuk a késedelmeskedőktől, hogy jövőre az ő jelentésük is gazdagítani fogja az évkönyv érdekes és változatos tartalmát.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület deczember 8-án tartja évi rendes közgyűlését. Ezzel egyidejűleg küldik szét az egyesület huszadik évi jelentését magában foglaló évkönyvet is, mely nemcsak az OMGE fokozódó jelentőségű működésének hűségese memoárja, hanem becses forrásmunka mindazok részére, a kik az elmúlt esztendő gazdasági és szociális történetét tanulmányozni óhajtják.

A jelentés bevezető részében utal az argentinai huszhozatal és a szerb élőállathozatal szabaddá tétele érdekében megindított hatalmas mérvű agitációra és erősen kárhözhatója, hogy az osztrák és magyar szocialisták, valamint az osztrák és magyar iparos és kereskedelmi körök úgy tárgyalták a huzdrágaság kérdését, mintha az kizárólag magyar specialitás volna, vagy mintha az csakis az élelmi cikkkeknél volna tapasztalható. Nem volt helyes a beszámoló szerint a több ezer tonnát meghaladó argentinai hus-próbaszállítvány beengedése Wienbe. S helytelen volt az osztrák kormányval újabb tárgyalás is. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a magyar kormány követeléseit az osztrák kormány saját jószántából teljesíteni sohasem fogja s így csak az az egy reménye lehet a gazdaságnak, hogy az ilyképp megszakadt tárgyalások később sem fognak eredményre vezetni. A múlt év gazdasági eseményei közül, mint általános érdekűt, különösen kettőt emel ki a beszámoló jelentés. Az egyik a polgári perrendtartás keretében a könyvkivonat alapján való perelhetőség kérdése, a másik a bitumenszerű anyagok állami monopollá nyilvánítása. Mindkét kérdésben sikerült a gazdaságszociológus álláspontját érvényesíteni. Ezen általános megállapítások után négy részben az egyesületi működés részleteivel foglalkozik az évkönyv. Kiterjeszkedik az OMGE szorosán vett mezőgazdasági érdekek szolgálatában végzett munkásságára, tárgyalja az egyesület szakértelem fejlesztése körüli tevékenységét, foglalkozik a kiállítások, versenyek és vásárok ügyével, majd az egyesület beléletével. Érdekes világot vetnek különben az OMGE nagyrányú működésére a következő statisztikai adatok: A postai ügyforgalom 53,564 darabot tett ki. Tartottak 1 közgyűlést, 5 igazgatósági ülést és mintegy 55 szakosztályi és egyéb ülést. Az egyesület vagyona 20.444 korona 04 fillér. Van 375 alapító- és 4862 évdíjas, összesen 5237 tagja. A közel 400 oldalas könyvet Löherer Andor visszaemlékezése egészíti ki Kodolányi Antaltól. Az egyesületi tagok az évkönyvet ingyen kapják. Mások a „Pátria” irodalmi vállalatnál rendelhetik meg.

HIREK.

Az OMGE üzemi bizottsága Förster Lajos elnöklésével tartott ülésén Krolopp Hugó titkár indítványára elhatározták, hogy deczember hónap folyamán számtartási tanfolyamot rendeznek a Közelken. A tanfolyam előadója Ormándy János gazdasági akadémiai tanár lesz, a ki a számtartás okszerű vezetését tekintettel az új adótörvényre fogja megismertetni. Ezzel kapcsolatban kimondották, hogy a földmívelésügyi kormány közreműködésével és a vármegyei gazdasági egyesületek bevonásával mozgalmat indítanak, hogy az ország legkülönbözőbb részein a kiscgazdák rendszeres számtartást vezessenek. Az így nyert megbízható följegyzések alapján óhajtják kimutatni, hogy az agrár vámvédelemnek a kiscgazda épp úgy hasznát látja, mint a nagybirtokos és középbirtokos osztály.

A Bars megyei Gazdasági Egyesület Dombay Vilmos elnöklésével tartott ülésén több belső ügy tárgyalása után elhatározták, hogy tekintettel a takarmányhiányra, 50 százalékos refakcia megadását kérik a kereskedelmi kormánytól. Az országos sörárpa-kiállításán több díjat nyertek az egyesület kötelékébe tartozó ermelők. A díjakat a legközelebbi ünnepi gyűlés keretében fogják kiosztani. — A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének deczember 9-iki nagygyűlésére Kherndl János, ifj. Kazy

János, Ordódy Endre, Rudnyánszky János és Krajtsik Jenő tagokat delegálták.

A pozsonyiegyei szőlősgazdák ünnepe. Pozsonyból jelentik, hogy diszközgyűlés keretében ünnepelték a pozsonyiegyei szőlősgazdák a Pozsonyi Szőlőműves Egyesület 50-ik évi fennállásának jubileumát a kormány, a hatóságok, társegyesületek és az érdeklődő közönség élénk részvétele mellett. Fröhvirt Samu elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket. Mayer Henrik szőlészeti felügyelő tartotta meg ezután előadását, melyben a jubiláló egyesület tevékenységének közgazdasági jelentőségét világította meg. Pogány Vazul olvasta még fel az üdvözlő sürgönyöket és átiratokat, majd az üdvözlésekre került a sor. Végül Bartal Aurél főispánt az egyesület disztagijává választották.

A mezőgazdák tömörülése Oroszországban. A gazdasági nehézségek, melyekkel Oroszországban úgy a parasztság, mint a nagybirtokosságnak küzdenie kell, régóta érlelik már azt az eszmét, a mely szerint az összes érdekelt köröknek gazdasági egyesülésre kell lépniök. Ezen terv keresztülvitele, a mely nem jelent mást, mint a mezőgazdák szövetségét, a czár birodalmában azonban igen nagy akadályokba ütközik, főképp azért, mivel a nagy- és kisbirtokosság közt a szolidaritás teljesen hiányzik. S hogy a parasztságnak gyűlölete a nagybirtokosság iránt mily veszedelmet hord magában, megmutatták az 1905. és 1906. évi forradalmi mozgalmak. Ezek a tapasztalatok birták rá az orosz kormányt arra, hogy a folytonos változásnak alávetett községi parasztbirtokokból állandó magánbirtokokat csináljon, azon helyes feltevéstől indulva ki, hogy a paraszt, ha egyszer állandó és biztos tűzhelye lesz, biztos államfenntartó faktorrá válik. Nagy idő kell azonban ezen humanus és józan terv kiviteléhez. S minthogy a nemesi nagybirtokosság helyzete folyton rosszabbodik, elhatározták, hogy egész Oroszországra kiterjedő „mezőgazdasági szövetséget” alakítsanak, mert másként a rossz viszonyok segiteni nem lehet. Ezen szövetségnek az általános mezőgazdasági érdekeknek úgy fölfelé, mint lefelé való képviselése mellett az is elsődrendű feladata lenne, hogy a mezőgazdasági hitelt biztos alapokra fektesse. S itt sem a kormányra támaszkodnak, hanem magánbankokkal fogják tervüket keresztülvinni. Állást foglalt továbbá a nemesi testület, melyen a fentieket elhatározták, a közvetítő kereskedelem nagy visszaélései ellen is és kimondották a harcot a börzei gabona, mezőgazdasági termény és gépkereskedelem ellen. A szövetség központja Szentpétervárott lesz, nagyobb vidéki góczpontokon pedig fiókokat állítanak föl.

A magyar buza. Schneidewind dr., a lauchstadti kísérleti állomás igazgatója, a magyar buzával kísérleteket végzett, a melyek azt mutatják, hogy a bánáti és tiszavidéki buzafajváltozatok igen kedvezőtlen, száraz, csapadék-szegény éghajlati viszonyok alatt öt éven át remek terméseket adtak. E kísérletek eredményei azon nézetnek a támogatásául szolgálnak, hogy a magyar kontinentális éghajlat ugyan nagy befolyással van a buzatermésekre, de a hatás megközelítőleg sem akkora, hogy a terméseket oly alacsony mértékre szoríthatná le, a mint azt a magyarországi csekély buzatermések szomorúan mutatják.

Az 1904—1909. évekre vonatkozó átlagtermések a következők voltak:

	Szemtermés hektáron- ként kg.	Protein %
Jänsch-féle fehér buza	3596	10.57
Struve-féle Squarehead	3578	11.14
Rinpán-féle „	3498	10.89
Magyar bánáti	3354	12.75
Magyar tiszavidéki	3165	12.55
Cimbal-féle Squarehead	3156	10.69
Rinpán-féle Bastard	3134	11.21

Mint e számokból látjuk, az előkelő társaságban termőképességükre vonatkozólag a magyar bánáti a negyedik, a tiszavidéki az ötödik helyen áll, a proteintartalomra nézve pedig a magyar buzáék az összes konkurrálókat tulszárnyalták.

Új gőzeke-szövetkezetet alakított a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület „Folya és vidéke gőzeke-szövetkezet” czímen 760 katasztrális holdnyi földterület jegyzése mellett. Az új szövetkezet elnöke dr. Benitzky György nagybirtokos, igazgatója pedig Hámory Lajos. Az alakuló ülésen a szövetkezet kiterjesztését határozták el.

A cukorrépa termése. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet által kiadott statisztikai füzet legújabb száma is megerősíti azt a szomorú valóságot, hogy az idén kevesebb cukorrépa termett, mint tavaly, ámbár a bevett terület nagyobbodott Poroszországban, Belgiumban, Dániában, Magyarországon, Romániában, Oroszországban és Szerbiában. Az idei répatermést 228,118.100 métermázsára becsüli, míg tavaly 295,016.655 métermázsára termett, minél fogva az idei termés 66,898.555 métermázsával kisebb. A csökkenés leginkább Poroszország rovására irandó, a mely idei termését 52,233.420 métermázsára becsüli a tavalyi termett 105,943.270 métermázsával szemben.

Magyar burgonya Tuniszban. Tuniszban ismét igen kedvező kilátások nyílnak a magyar burgonya bevitelére. A múlt időszakban, mely 1910. évi novembertől 1911. évi májusig terjedt, az „Adria” hajói Fiuméből összesen 1,055.250 kg. burgonyát hoztak Tuniszba. Az áru egészséges állapotban, zsákokban szállítandó, fizetés Tuniszban hajóokmányok ellenében. A sárga és rózsaszínű burgonya egyaránt kelendő. Az árut Fiumében közvetlenül a berakás előtt okvetlen osztályozni kell és a földanyagtól tisztítani kell és azt csak száraz állapotban szabad a zsákokba rakni. Ha az osztályozás nem történik lelkiismeretesen, az áru az 5—6 napi tengeri szállítás alatt könnyen megromlik és a vevő nehézségeket támaszthat. Az „Adria” ezidőszereint Fiumétől Tunizsig 1000 kg. burgonya után 12 frank szállítási díjat szed 10% pótdíjjal, a mi elég drága fuvardíj.

Babtermelés nagyban. A Szolnokdobokamegyei Gazdasági Egyesület nagyarányú akciót indított a bokr- és karós-bab termelésére nagyban. Az egyesület egy fővárosi kiviteli czéggel kötött egyezséget. A cég kölcsön vetőmagot bocsát a termelők rendelkezésére és a termelt babot 50, illetve 60 koronáért váltja be métermázsánként. Az egyesület kötelékébe tartozó gazdák örömmel fogadták a megállapodást és már eddig is többen lekötötték termésüket.

A saazi komló-piaczról. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület saazi megbízottjának legutóbbi jelentése szerint az elmúlt héten is csak nagyon gyenge volt a forgalom változatlan ár mellett, noha a hét elején úgy látszott, mintha a komló-üzlet a nürnbergi piaczon beállott szilárdabb irány hatása alatt megé'énkülne. Egy bajor nagy sörgyár körülbelül 100 mázsa jó közép és elsődrendű minőségű komlót vásárolt 430—445 koronával. A vidéki piacokon is teljes az élettelenység. Idegen komlóból jóval élénkebb volt a forgalom és különösen alsóbbrendű és középminőségű árut vásároltak 330—370 K közötti áron. A saazi piac árjegyzése: elsőrendű és szemelt áru 435—450, jó középminőségű 425—435, középminőségű 416—425, elsőrendű minőségű 410—416 korona 50 kilogrammjával számítva. A hét végén az irány nyugodt, tartott ár mellett.

A kertészet fejlesztése. A földmívelésügyi kormány a kertészeti termelés gazdasági előnyeire, valamint az olcsóbb és jobb táplálkozás fontosságára való tekintettel erős mozgalmat indított a kertészeti ügyek fejlesztése érdekében. A szükséges intézkedések megbeszélése végett szervezte a központi kertészeti véleményező-bizottságot, mely Tervev Imre miniszteri tanácsos elnöklésével ülésezett. Az ülésen melyen megjelentek Angyal Dezső igazgató, dr. Schillberszky Károly, Györy, Révész és Rerreich kertészeti tanintézeti tanárok, a kertészek és magkereskedők sorából Niemetz Ferencz, Schulz Rezső, Mühle Árpád, Petz Ármán, Lokovsak Antal, Nenn János, Mühlhauser János, Fábrián Béla, Pásztor Miklós, Mauthner Ödön, Korponay Kornél földbirtokos és dr. Töreky Iván miniszteri segédtitkár előadó, kimondották a külső adminisztrációk szervezésének szükségét azzal, hogy míg a kerületi faiskolák kérdése megoldást nem nyer, az állami kertészeti alkalmazottakkal kellene ezt a munkát végeztetni. Foglalkoztak a termelési központnak fejlesztésével és annak a véleménynek adtak kifejezést, hogy e téren nagyobb eredményeket csak akkor lehetne elérni, ha a beruházás érdekében alkalmasabb területeket bocsátának a városok a kertészet rendelkezésére. A külföldről még mindig nagy mértékben beözönlő és nem egy esetben értéktelen maginvázió ellen a központi bizottság a magkereskedők bevonásával a kincstár alkalmas birtokain magtermelési kísérleteket kívánna vé-

geztetni. Együttal azt a kívánalmat is hangoztatják, hogy a legközelebbi vámtárgyalások alkalmával magtermelésünk kellő védelmét biztosítsák. A bolgár rendszerű zöldségtermelő-telepek további fejlesztését város-élelmezési szempontból tartják szükségesnek oly módon, hogy a már meglévő telepeken kiképzett kertésztelepek nagyobb városok mellett új telepek létesítésére képesítsenek.

Ki akar kölcsönt? A ki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segít. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.*

APRÓK.

A szilva eltartása. A szilvát akkor, mikor még nem egészen érett, kis ágacskaikkal együtt levágjuk és zárt, száraz, hűvös és sötét helyen, a mi a legfőbb, felakasztva tartogatjuk. De a ki szilvafáit sajnálja így megcsontítani, nem okvetlen szükséges galylyal eltenni, amugy is eláll sokáig, ha a fenti tulajdonságokkal bíró helyen a földre szalmára, vagy még puhább anyagra helyezi el, arra ügyelve, hogy a szemek egymást ne érintsék és hogy a világosság be ne hatoljon, mely sietteti az érlelést. Ugyancsak ily módon a szőlő is eltehető, mely még februárban is egészen üde marad. Ilyen eltartásra inkább a ritka szemű fajok ajánlatosak, a mellett a mutatkozó rohadt szemeket el kell távolítani.

A timsó eredete. Németország egyik grófságában, a mult század ötvenes éveiben egyszer jámbor képpel beállított a birkás az ispanhöz és félve jelentette, hogy birkái meg vannak babonázva, mert az uradalmi vaskohó romjaihoz szaladnak, mikor itatni akarja őket és ott óraszámra is elnyalogatják a köveket.

Az ispan eleinte semmit sem adott a juhász meséjére, de mégis kíváncsi volt, mi igaz a meséből. És a legnagyobb megütközéssel látta, hogy a birkák minden ütlegelés dacára a kövek közé rohannak. Az ispan a jelenség láttára természetes okokra gondolt s vízbe áztatta a köveket s timsó oldatot kapott. A birkák tehát a só kedvéért rohantak a kövek közé. Ezzel a véletlenadta találmánnyal Róma híres timsókereskedelme elvesztette évezredes hatalmát. Gyarak keletkeznek, a melyek mészkőből, agyagból, kénsvából, gyári hulladékokból készítik a timsót.

Ovatosság a bor forrása alkalmával. A must erjedésénél keletkező széndioxidot leghelyesebben szellőztetéssel lehet eltávolítani, ott, hol fűthető erjesztőkamrák vannak, a mennyiben a fűtés belülről történik, a légáramlás eltávolítja. Ajánlják az erjesztő kotyogótányérjába mésztet tenni. Az igaz is, hogy a kalciumhidroxid a szénsavat megköti, azonban erjedés alkalmával annyi széndioxid fejlődik, hogy például egy 10 hektoliteres hordóból a must cukortartalma

szerint 8—10 kgr.-nyi széndioxid vált el, minek megkötéséhez 10—12 kgr. kalciumoxidból készült mésztet kellene; minthogy ez a módszer nem válik be, a gyakorlatban maradjunk inkább csak a szellőztetésnél.

Galambtrágya használata. A galambtrágya kitűnő tartalmánál fogva, t. i. kálit, foszfort nagy mennyiségben tartalmaz, legkitűnőbb trágyáink közé sorozható. Sajnos, kevés ember oly szerencsés, hogy kertjében galambtrágyát felhasználhasson, mert kissé nehezen jut hozzá.

Használatánál a következőkép járunk el: A trágyagödört mélyebbre kezdjük s abba fokozatosan lótrágyával vegyest némi szalmával felhalmoztatik. Közbe-közbe kályhakormot és szappanos vizet keverünk bele. Ezáltal a trágyadomb fermentálni (felmelegedni) fog s ez a behatás feloldja a szárazabb alkatrészeket és kitűnő trágyát eredményez.

Tavaszkor összerakva márcziusban, öszre bársonyszínű anyaggá vált. Ezt a kitűnő anyagot februárban (jövő évben) a földre terítjük, melyet trágyázni akarunk.

A felszórása azonban vékonyan történjék, miután roppant erős hatása. Tudvalevőleg a galambmagvából él s ezek foszfortartalma ad a trágyának ily erős hatást.

Alkalmazhatjuk azonban folyékony alakban is; ekkor nagyobb hordókba rakjuk, míg a hordó felényire megtelt, az üresen maradt részt vízzel kitöltjük. A nap behatásának kitéve a folyadék mihamarabb erjed. A szalmás részeket eltávolítjuk.

A folyadékot többször felkavarjuk s az öntözésnél egyharmadrész folyadékot a hordóból, kétrész vízzel keverünk. E folyadékot ily arányban bárminő növénynél alkalmazhatjuk.

A hatás feltűnő, a növény hihetetlen gyorsan fejlődik s nincs az a műtrágya, mely ily kitűnő hatást eredményezne.

Rupp.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1911. deczember 1-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekben 165 szekér réti széna, 30 szekér muhar, 14 szekér zsupszalma, 32 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 10 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom lanyha. Arak q-ként fillérben a következők: Réti széna 900—980, muhar 840—980, zsupszalma 400—480, alomszalma 300—380, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 840—1000, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 640—840 szalmaszecska 440—480. Összes kocsiszám 252. Összes súly 302.400 kilogramm.

SZESZ.

A lefolyt héten a szeszüzletben szilárd irnyzat uralkodott és a szeszárak élénk fedezési vásárlások folytán ismét tartott szilárd áron zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 215—215,50 kor., adózatlanul 76—76,50 kor., míg ellenben kicsinyben az ár 1—1,50 kor. drágábban jegyeztetik.

Denaturált szesz változatlan élénk vételkedv mellett drágábban hordóval együtt 66,50—67 kor. zárul kötésre nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyarak részéről kontingens nyers szesz ab termelő állomás azonnali és campanyszállításra jegyzésen alól 1,75—2 kor. és 69—69,50 fix árban kelt el.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 70.—71.—K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	215.—215,50 K
Finomított szesz adózatlan	76.—76,50 »
Élesztőszesz adózva	214.—214,50 »
Élesztőszesz adózatlan	— »
Nyers szesz adózva	213.—213,50 »
Denaturált szesz	67.—67,50 »

Napijelentés a gabonatözsderől.

1911. november hó 30-án.

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 3 fillérrel, a májusi buza 2 fillérrel, az áprilisi rozs 1 fillérrel, az áprilisi zab 2 fillérrel, a májusi tengeri szintén 2 fillérrel gyöngült.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 1500 mm. 82 kg. 24,60 kor., 1000 mm. 81 kg. 24,70 korona, 500 mm. 81 kg. 24,65 korona, 400 mm. 81 kg. 24,65 korona, 100 mm. 81 kg. 24,40 korona, 200 mm. 80,5 kg. 24,35 korona, 1000 mm. 80 kg. 23,74 korona, üszkös.

Pestvidéki: 100 mm. 81 kg. 24,40 korona, 100 mm. 80,7 kg. 24,40 korona, 200 mm. 80 kg. 24,30 korona, 150 mm. 80 kg. 24,20 korona, rozsos, 200 mm. 80 kg. 24,40 korona, 500 mm. 79 kg. 24,20 korona, 1290 korona, 78,5 kg. 22,80 kor. üszkös, 300 mm. 78 kg. 22,50 korona, üszkös.

Fehérmegyei: 1000 mm. 80 kg. 24,40 korona, 500 mm. 79,5 kg. 24,30 korona.

Felsőmagyarországi: 700 mm. 79,5 kg. 24,15 korona.

Rozs: 200 mm. 19,90 korona, 200 mm. 19,90 korona, mind kp. p.

Zab: 150 mm. 19,45 korona, 100 mm. 19,20 korona, 200 mm. 19,10 korona, 150 mm. 19,10 korona, 100 mm. 18,80 korona, keverékes, mind kp. mellett.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	23,70 »
Buza májusra	23,44 »
Áprilisi rozs	20,78 »
Zab áprilisra	19,68 »
Tengeri 1912 májusra	16,94 »

LISZT.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzésel.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 35,00, 1. sz. lángliszt 34,40, 2. sz. lángliszt 33,80, 3. sz. szemlyliszt (külns.) 33,00, 4. sz. szemlyliszt 32,20, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31,70, 6. sz. kenyérliszt 30,60, 7. sz. kenyérliszt, közép 29,40, rozsliszt I. 29,00, rozsliszt II. 27,20, rozsliszt III. 22,40, korpa, finom 14,40, korpa, durva 14,80 K mm. Tengeriliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tözsde 1911. november hó 30-án.

Fajta	Hektoliterenkint suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliterenkint suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	23,60	23,90
"	76	—	—	80	23,80	24,10
"	77	—	—	81	24.—	24,20
"	78	—	—	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	23,35	23,60
"	76	—	—	80	23,60	23,95
"	77	—	—	81	23,75	24.—
"	78	—	—	82	—	—
Pestvidéki	75	—	—	79	23,50	23,80
"	76	—	—	80	23,70	24.—
"	77	—	—	81	23,90	24,10
"	78	—	—	82	—	—
Bánsági	75	—	—	79	23,60	23,90
"	76	—	—	80	23,80	24,10
"	77	—	—	81	23,80	24,20
"	78	—	—	82	—	—
Bácskai	75	—	—	79	23,60	23,25
"	76	—	—	80	23,80	24.—
"	77	—	—	81	23.—	24,30
"	78	—	—	82	—	—
Rozs elsőrendű uj középminőségű (uj)					20,05	20,90
Árpa takarmányáru elsőrendű másodrendű					18,90	19,10
Köles					18,50	18.—
Zab elsőrendű (uj) középminőségű (uj)					19,60	19.—
Tengeri belföldi uj román v. bolgár					19,40	19,90
Repezkáposzta					19,45	19,60

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társ szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati czikkokban való szállítója, kertületi gyógyszerész **Korneuburg-ban, Wien mellett.**

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

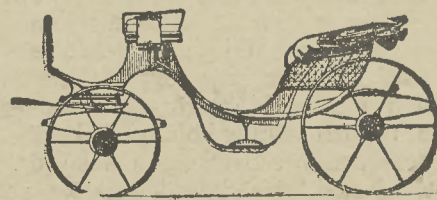
Az udvari istállóban és versenystállóban 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főraktár: **Török József gyógyszerésznel** Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrassy-ut 26. sz.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

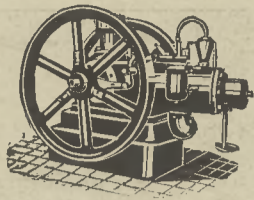
Dus raktár uj és használt kocsikból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyisint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

"CLIMAX"

Kérjen ajánlatot.

Pénzt takarít meg!

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemerő. — Versenyképes árak. — Elsőrangú minőség. — Több 100 referenzia.

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep

Budapest, V/v., Szabadság-tér 17.

(Tőzsde-palota).

Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyszim: „CLIMAX“.

Ha jó lovat szép baromfit kövér disznót jó fejőstehenet

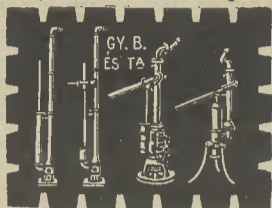
akar a gazda

akkor rendelje meg a világhírt min. engedélyezett gyorsvizlalo abrakft-szert, nélkülözhetetlen háziszor, szász felesleges. — Használati utasítással együtt 5 kg. csomag utánvétellel bérmentve 14 korona, 1 kg. 8.60 korona. Számtalan elismerő és dícsérő levél.

HUNGÁRIA
gyorsvizlalo abrakft-szer vállalat
BUDAPEST
VI., Felső-erdősor 48/G.

Trágyalészivattyúk

Trágyaléghordók, Trágyaléosztók, legjobb szállíthatnak:

GYÓZÓ BÉLA és TÁRSA, szivattyu- és fecskendő-spezialisták, Budapest, V., Báro Aczél-u. 3.

Azonnal szállítható kipro- bált kitérő járásu, 35 tényleges löerejű, álló típusu **BOLINDER** nyersolaj-motor, készleten Budapesten, Schvarcz József és Társa cégénél, VI., Váci-körút 53.

Gözekegarnitúrát

használt, üzemképeset, megvételre keres

Niedermann János
Esztergom.

Alulirotnál a tisztálki facsorozó évi ési és a jövő évben tavasz kiállításra **akáczoemete**, Mauthner magból, három éves válogatott 30 korona, két éves 10-13, egy éves 5-9 koronáig ezenként, **gleditschia** három tükés, elő sövénynek, két éves 8-12 koronáig, egy éves 4-7 koronáig ezre, kisebb-nagyobb mennyiségben. Továbbá 250 hektó jóminőségű ezerjő, rizling és kövidinka bor, kótaji pince- és kölcsön-hordó használati eladó. Rendelések és részletes árjegyzék iránti levelek 1912. márczius 10-ig **Kótaj**, azontul **Tiszalókra** címzevo küldendő.

Dobos Imre
ny. főszolgabíró.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírt szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel** gépgyárában, Győrött.

Oesterreichische landw. Verkauftsvermittlung Gesellschaft m. b. H. Wien, III., Grossmarkthalle V. ajánlkozik mindentéle fajta friss

gyümölcs és főzelék bizományi árúk legelőnyösebb eladására. Nagy raktárhelyiségek vágányösszeköttetéssel. Árverések rendezése.

Lovak nehéz lélekzetvétele,

krónikus köhögése és katarusa, kemény tüszögése és alótakony gyógyítható. Díjtalan felvilágosítás nyerhető a legújabb eredményes gyógyveljárásról az inpok és a csülök betegségét illetően.

Löwen Apotheke Dresden 116.

Szénát, szalmát,

luczernát, lóherét és zabos bükkönyt veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felprésléshez modern 16- és gőzpreseim adom. Ajánlatok:

SCHREIER BÉLA takarmánynagykereskedő Budapest, Népszínház-u. 33.

TELEFON 20-52.

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök, ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú Erdélyi

ökörborjuk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvart. (Szelnok-Doboka megye.)

Megvételre keresek

10 évesnél nem idősebb 8 HP, cséplőgarnitúrát, szalma tüzelésűt, javíthatatlanul. Csakis kimerítően részletes és árát megjelölő ajánlatra válaszolok.

Kucses Károly mű- és géplakatos M A K Ó.

FIALA VENCZEL

puskamüves

Budapest, VII., Akácfa-utca 10.

Ajánlja mindennemű saját készítményűt és legjobb szerkezetű vadász- és golyós-fegyvereit. **Hammerles kakas nélküli fegyverek** önműködő lölényhúzóval (Ejector) kaphatók. Továbbá raktáron tartok eredeti **lüctochi fegyvereket** 80 koronától feljebb. Elfogadok mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Száz waggon szalmát

keresünk megvételre. Vevő gőzprést állít.

Szíves ajánlatokat:

Brüder Taussky, Wien, II/2. Praterstrasse 15.

A BÖHM-fele szabadalmazott seríestakarmány

sértések etetésére és malacnevelésre nélkülözhetetlen, mert a szervezetet edzi, a betegségek iránt azt ellentállóvá teszi, a **gyors fejlődést** elősegíti, a **csontozatot erősíti**, miáltal a hizékonytságot 16-mozdítja. Ára 100 kg.-ként **K 23**, ab gyár, utánvétellel. Kocsirakomány vételénél külön árajánlattal szolgál: **BÖHM és KELETI** központi iroda: Budapest, VI., Lázár-utca 18. szám.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete állandó szállítója. **Kitűntetések:** Budapest (1907), Eperjes, Temesvár, Lugos, Lowrin, Sopron (1908), Szeged (1909), Szeged, Temesvár (1910).

THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA.

Csakis apáca védjeggyel valódi.

Törvényesen védve.

Allein echter Balsam aus der Schulzenge-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitich-Sauerbrunn.

Minden hamisítás, utánzás és más balzsamnak félrevezető védjeggyel való árusítása törvényesen üldözöttetik és szigoruan büntetettik. Utólrhetően hatásos szor a légzőszervek minden betegségénél, mint köhögés, torokgyulladás, rekedtség, mellfájdalmak és májbajoknál. Különlegesség influenzánál, gyomorhajoknál, máj- és léggyulladásnál. Gyógyít étvágytalanságot, rossz emésztést, székrekedést, fogfájdalmakat és szájbetegségeket, égési sebeket, kiütéseket stb. 12 kis vagy 6 dupla vagy 1 különleges füveg ára 5 K 60 fill.

THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi **CENTIFOLIA Balzsama**

legbiztosabban ható szer minden, még oly idült sebnél is alkalmazzák kelevények, sebestülések, gyulladások, daganatok, karbunkulusok, uj- és körömbajok stb. bajok orvoslására s a legtöbbszőr fölöslegessé teszi az operációt is. 2 tégely ára 3 korona 60 fillér.

Egyetlen beszerzési forrás: **A. THIERRY** védangyal gyógyszerész **PREGRADA**, Rohics mellett. Budapesten kapható **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerésznél és minden gyógydrogériában.

FAJKRUMPLI.

Piroshéju Professor Woltmann **6 kor.** — Németországból importált sárgahusu, sárgahéju, legbőtermőbb Böhme's Erfolg krumpli első utántermése **12 kor.**, ugyanilyen Böhme-krumpli utántermése **9 kor.** mm.-ként, **Alsómislye állomáson.**

KEMÉNY MIKLÓS, Regeteruszka, u. p. **Garboczbogdány.**

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében: **F. 3.** Formák és szerszámok oszmozólt betonárak előállításához, **F. A. 1.** Kézi üzemre berendezett betontegla- és alagsógyártás, **Cs. G. 4.** Kézi üzemre berendezett cementcerépgyártás, **B. B. 1.** Az üregek építőkövek (betonblokkok) gyártása, **C. S. 1.** A cement- és mozaiklapok gyártása

cziműt árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemben mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

A szőlő trágyázása.

Irtá: **Ordódy Lajos.** — Ára **3 korona.** Ajánlott küldéssel **3.45 korona.** Utánvétellel küldve **3.65 korona.** Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, Budapest, IV. Múzeum-körút 7.

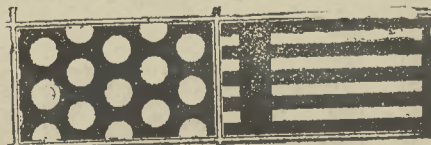
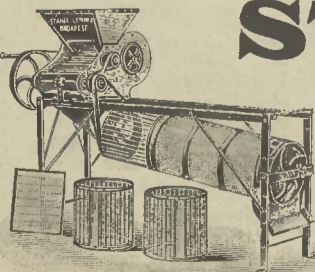
STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbíró-u. 44-46.

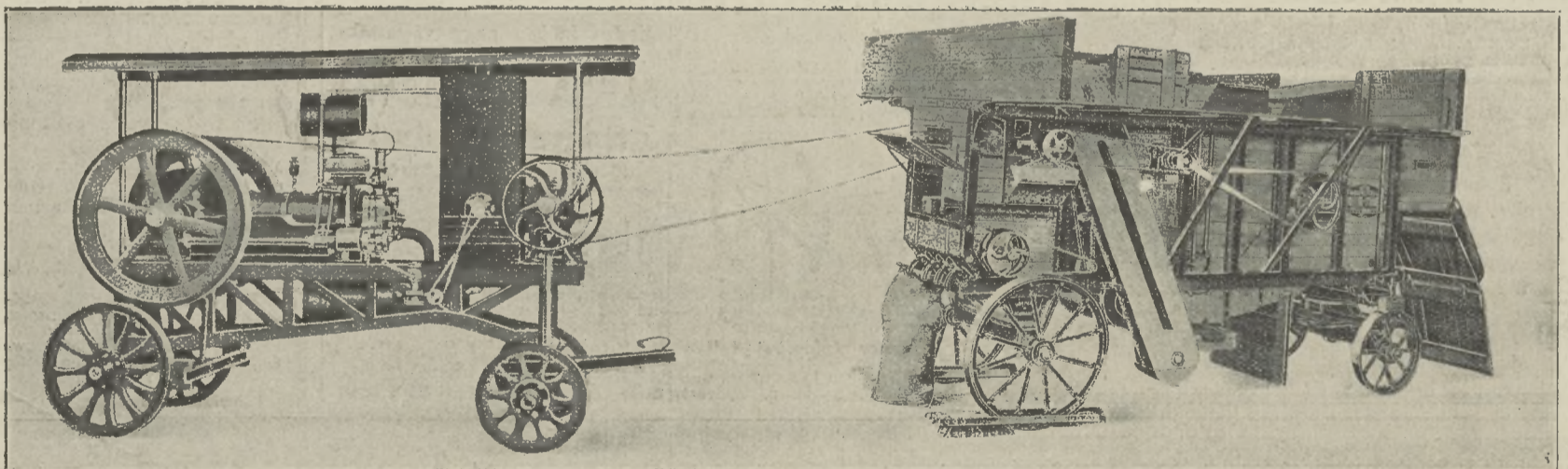
Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTAK és mindenfajta **LEMEZROSTA** gőzeséplőgépek számára

Szivógázmotorok minden nagyságban tüzelőanyagmennyiség szavatolása mellett.
Ujdonság! :: Versenyen kívül! :: NYITOTT GENERÁTOR!

A fentebbi ábra **KORÁNYI VIKTOR** cég motorkiállításának egy részletét, az alanti pedig egy komplett **KORÁNYI**-féle benzínmotoros cséplőkészletet tüntet fel.

A cég mint a „**CAMPBEL**” angol motorgyár szivógázmotorainak, „**BERGSUND**” svéd motorgyár nyersolajmotorainak és a „**LUX**” szabadalmazott benzínlokomobilok

: **Magyarországi egyedárusítója ajánlja** :

magánjáró cséplő és szántó
benzínlokomobiljait

Levelezési : **KORÁNYI VIKTOR** (a Budapesti Kereskedők Bankja részvény-társaság géposztálya) Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9.

Takaréknyakamra-berendezések.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági Iótakarók.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **NAGELA.** 35-92.

Távirat: Pokrócztelep Somogysszill

Távirat: Pokrócztelep Somogysszill

Lópokróc előnyarájantat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyysága és árunk elsőrendű kiváló jósága reménytelen engedi, hogy a bazaros gazdaságközöniséget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Árunk: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gyapjupokrócok

1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
3. sz. legjobb min., 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendelések a beérkezés napján a legponosabban eszközöltetnek.

Ilyen minőségben és mérethen ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállíthat.

Megrendelési cím:

„SOHR“ Magyar Lópokróc Szétküldési Telepe, Somogysszill.

Préselt

buzaszalmát

és

zabszalmát

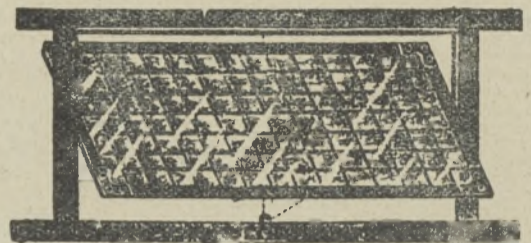
szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Zombor.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálatakat elvállal és elkészít: **Farkas és Társa** vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 8. SZ. Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

HERKULES IDOMVASABLAK

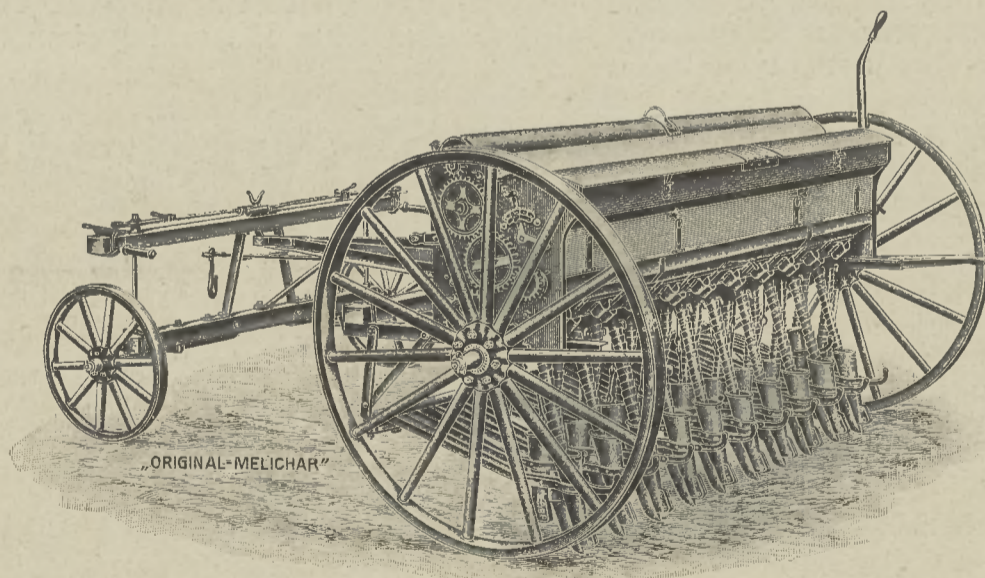

Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas-kaszák uj és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, Iótakarók, régi és uj esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livék férfi-, női- és gyermek-nyergek, régi és uj fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyei lószárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kicseréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem figyelni a 105. számra.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR“

mely egy és ugyanazon vetőesoroszályán át veti a magot és műtrágyát. Az **IMPERATOR** vetőszerkezete azonos **a világ-hirű UNICUM DRILL** vetőszerkezetével, mely minden magféléseget tetszés szerinti mennyiségben a legideálisabb elosztással vet el és az **IMPERATOR** műtrágyaszóró ké-

szüléke bármely műtrágyaféleséget még esomós állapotban és nyirkos időjárás mellett is kifogástalan egyenletességgel hint el. Az **IMPERATOR**-nál a csövek eldugulása és ebből kifolyólag hibás vetés nem fordulhat elő. A Melichar név valamely vetőgépen egyértelmű a legmesszebb menő .. garanciával. ..

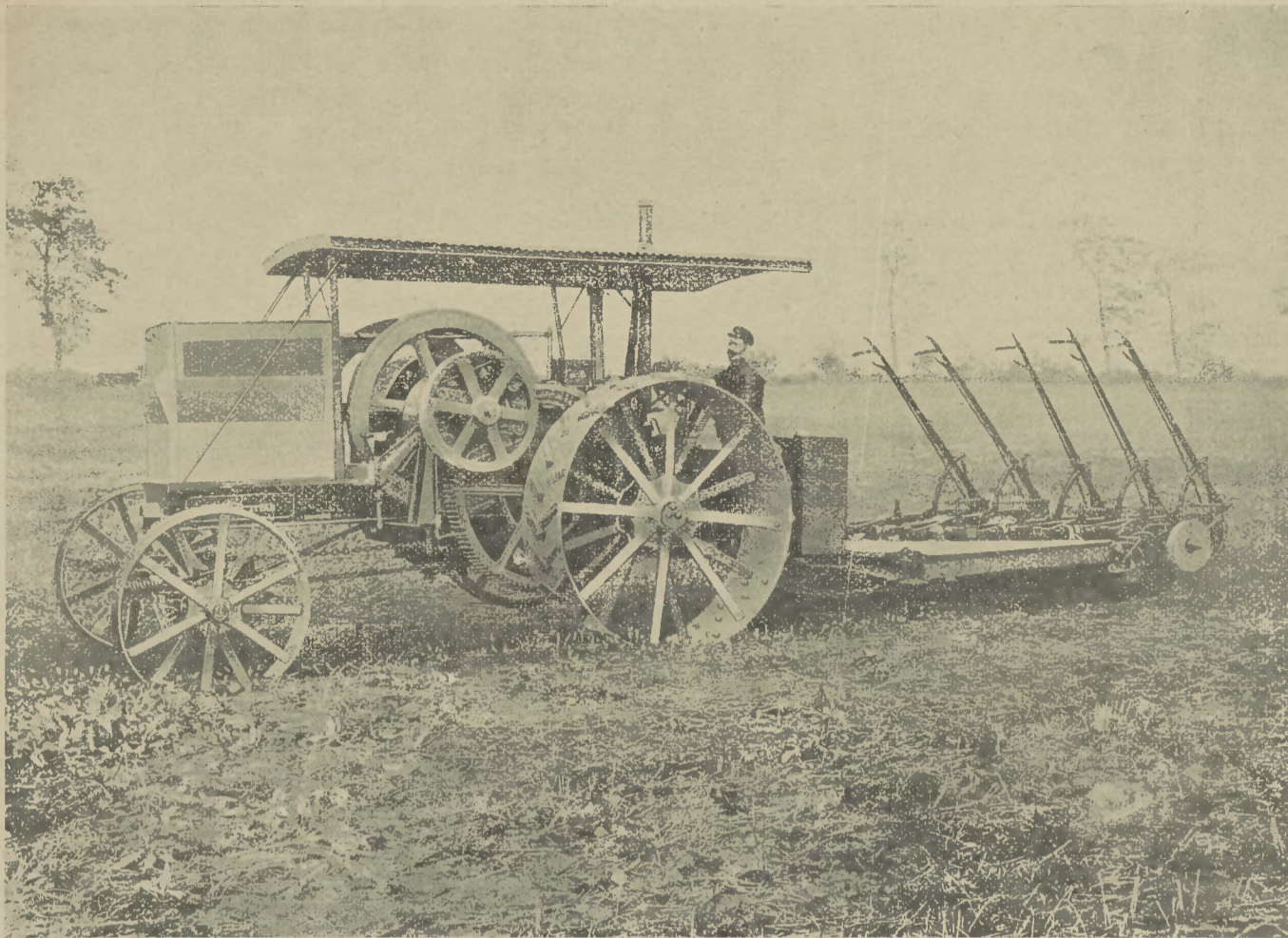
Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Az I. H. C. amerikai BENZIN MAGÁNJÁRÓ (TRACTOR)

a legolcsóbb szántógép,
mely 20, 25 és 45 tény-
leges **lóerőben** készül.
20 HP tractor 3—4 vasu
25 HP tractor 4—5 vasu
55 HP tractor 7—8 vasu

amerikai ekével

a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már két év óta működik Magyarországon és mindenhol kitűnően bevált. Benzínmagánjárónk a **legalkalmasabb gép** szántásra, cséplésre és nehéz terhek **vontatására.**

A szántási üzemköltség holdanként a minimumra redukálódik.
Biztos üzem! Szén- és vízfűvelés feleslegessé vált.

Referenciákkal és ajánlással szívesen szolgál:

INTERNATIONAL HARVESTER COMP. OF AMERICA

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-UT 98. SZÁM.

135,944. szám.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap Temes vármegyében Cserna község határában fekvő 1129. 933/1600 hold mezőgazdasági birtokának 1912. évi október hó 1-től 12 év tartamára leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírt miniszterium IX. osztályában (V., Báthory-utcza 12., III. emelet) 1912. évi január hó 3-án

nyilvános versenytárgyalás

fog tartatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulírt miniszterium segédhivatali igazgatóságánál legkésőbb 1912. évi január hó 3-án délelőtt 10 óráig nyújtandók be.

A borítékon jelző: „Ajánlat a temescsennai haszonbérletre.”

Az ajánlatban nem holdankénti, hanem az egész birtokra felkinálandó évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltató ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemzésével van aláírva.

Bánatpénzü 4000 K. készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál, vagy a közalapítványi központi pénztárnál (V., Báthory-utcza 12.) teendő le, és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkészve érkezett, kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén azok, a kik az uradalommal szemben tartozásban vannak, vagy bármi ezimen perben állanak, a versenytől kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a nagyköveseri közalap, ispánságnál, a jelenleg még érvényben lévő szerződések pedig a miniszterium IX. ügyosztályában megtekinthetők.

Budapest, 1911. november hó 10-én.

A miniszter rendeletéből: **Boncz** s. k. miniszteri tanácsos.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztertől.

PROPPER SAMU

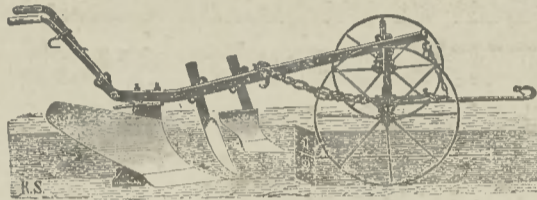
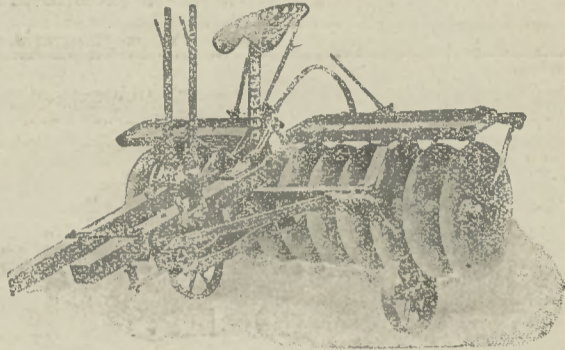
mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

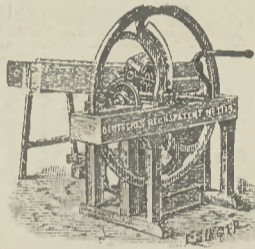
Deering-féle eredeti amerikai aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszaló-gépek és **tárcsás-boronák**

legkitünőbb minőségben, továbbá a valódi „Sack“-féle

Valódi SACK-fele aczéleke.

ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitünő szőlőművelési eszközök, ugyancsak javított eredeti „Westfalia“ műtrágyaszórógépek,

nemkülönben legkitünőbb szecskavágó- és rénavágógépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukorica szártépőgépek (Schredder), Kayser-féle gabona-centrifugák, „Apollo“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötélfonó gépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.360— K
Tartalékok . . . . . 2,401.687 53 „

Összesen: 4,383.047 53 K

Evi felesleg 1901-től 1910-ig 782.595,58 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjrányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfőösslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet főösslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfőössleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára ruagnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS“ Országos Központi Temetkezési Segélyező Társulat utján 100 K-tól 1000 K-ig terjedő temetési segélybiztosítások eszközöltnék fél évenként fizetendő tagdíjak ellenében. Legelőnyösebb népszerűsítés. E társulat kebelében minden községben önálló helycsoportok szervezettek jótékony célú működésük. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Bpest, VIII., Üllői-út 1. s-n.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítvány 1847.

Brausweller Janos
Szegeden

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltnék.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

aczelkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal.

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

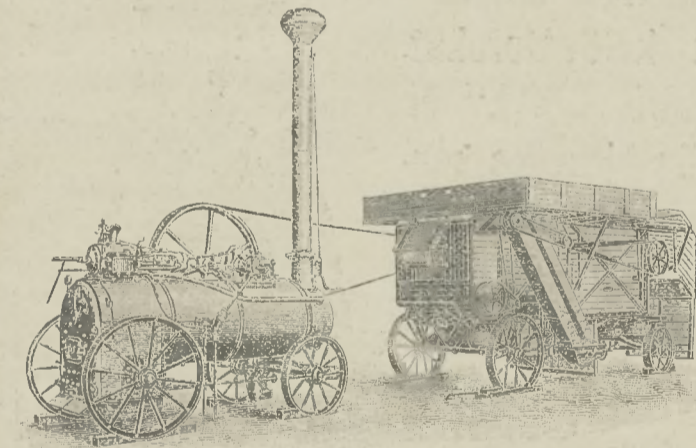
Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ meritókanalas rendszerű

és szab. „REKORD II“ vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszalók, államgépgyári félstabil compound gőzgépek.

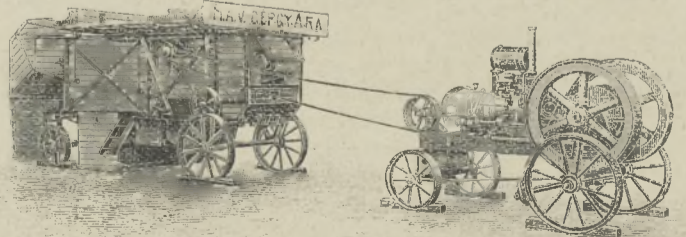
Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Uvezérügnöksége, Budapest, Váci-körút 32.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemen való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD

vasutállomással szemben.

84. sz. broszúra ingyen.

MODERN ÉPÍTŐANYAGOK

falazótéglák, tetőcserepek, ürtömbök, csövek, stb., melyek homokból, kavicsból, bányahulladékból, cement vagy mésszel keverve készülnek:

Dr. GASPARY & Co. gépgyárában

szerkesztett gépeken és formákon.

Czim:

Markranstädt (Németország.)

Kérjük gyarunkat meglátogatni.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben való szállítója, kerületi gyógyszerész Korneuburg-ban, Wien mellett.

KWIZDA-féle Korneuburgi marhapor.

Étrendi szer lovak, szarvas-marhák és juhok részére.

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrássy-ut 26. sz.

Birtok vételek,
birtok eladások,
bérletek

legelőnyösebben és megbízhatóbban

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő irodája eszközli

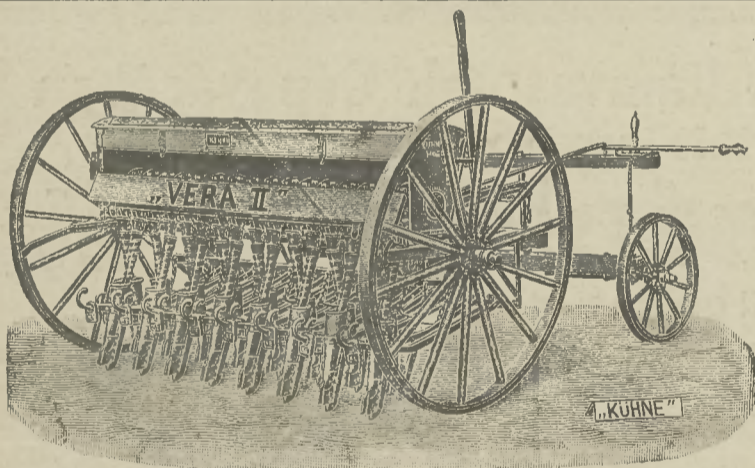
Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

HIRDETÉSEK a karácsonyi nagy mutatványszámra,

mely 25.000 példányban fog megjelenni, már most felvételnek a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, Múzeum-körút 7.

Hirdetési árak: Egész oldal 80 K. □ Fél oldal 45 K. Negyed oldal 30 K. Nyolczad oldal 15 K.

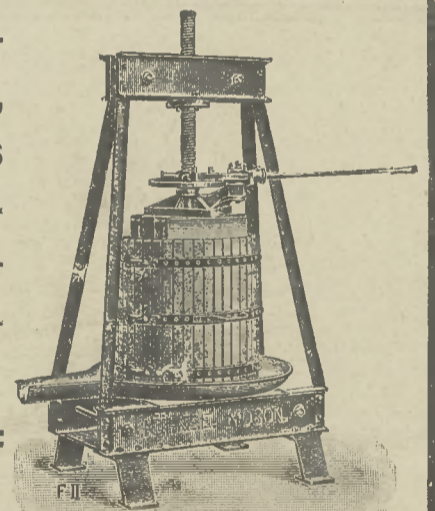

Mindennemű talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tologyűrűs „MOSONI DRILL” és kanalas „VERA II” hirneves sorvetőgépeket, rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejjgazdasági eszközöket

elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban. Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a.

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsáshoronák, javított szerkezetű négyes ekék.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díjat nyert

legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18-35 hold, szénfogyasztása 50-70 kg., üzemköltsége 5-7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképvisellettől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

